Алатау

Қоғамдық-саяси газет / Общественно-политическая газета

Газет 2000 жылдан шыға бастады

№ 37 (1040)

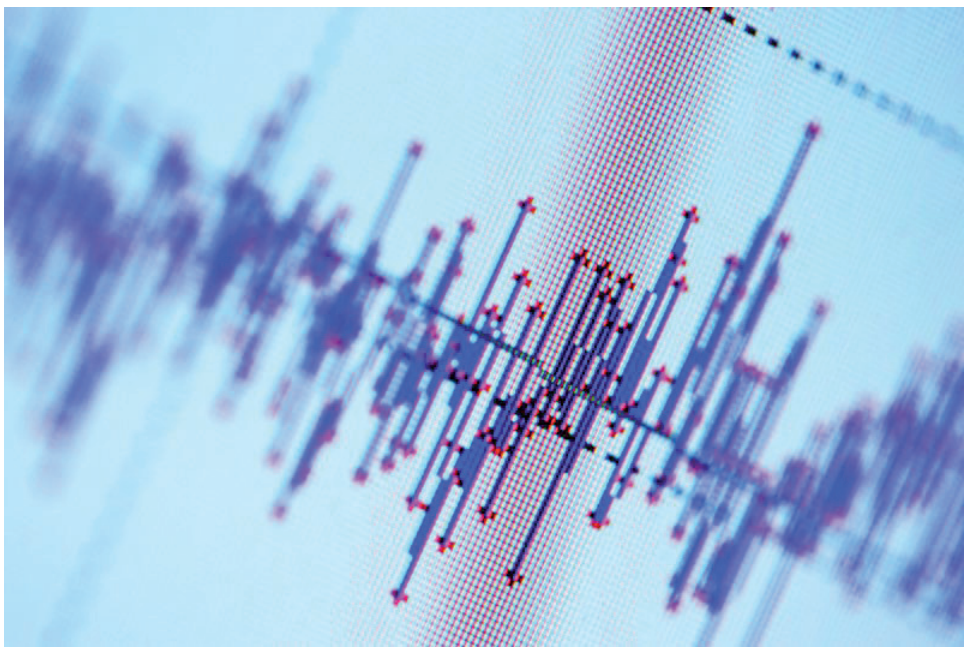
17.09.2021

alatau_offset@mail.ru
alatau.aqparat
alatau_gazeti

ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙ

ЖЕР СІЛКІНІСІ ТІРКЕЛДІ

АПАТ АЙТЫП КЕЛМЕЙДІ. ТАБИҒАТТЫҢ ТЫЛСЫМ КҮШІН ҚАНША ЖЕРДЕН БАҚЫЛАУДА ҰСТАЙМЫЗ ДЕСЕКТЕ, КЕЙДЕ ЫРЫҚҚА КӨНБЕЙ, ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАР ОРЫН АЛЫП ЖАТАДЫ. МҰНДАЙ ТОСЫН ӘРІ ЖАНТҮРШІГЕРЛІК, ҚАУІП-ҚАТЕРЛЕР, ЖЕР СІЛКІНІСІ, ТАСҚЫН, СЕЛ БАСУ, ТІЛСІЗ ЖАУ ӨРТ ОҚИҒАЛАРЫ БОЛЫП ТҰРАТЫНЫ ҺАҚ!

Ғылыммен ұштасқан, заманауи техникалар мен құрылғылар тосыннан болатын апаттарды алдын-ала болжап, оған жауапты тиісті мамандар ескертпей қалып жатады. Алайда, төтеден келген тылсым оқиғалар жер бетін мекендеген адамзат баласына опық жегізген сәттері аз емес. Кейде, төменгі баллмен өткен жер сілкінісінің өзі адам баласының үрейін ұшырады. Мәселен, Алматы облысы Панфилов ауданында 14.09.04 сағат 19 минутта, Алматы уақыты бойынша Алматы қаласының сейсмостанциясымен жер сілкінісі тіркелді деп хабарлайды облыстық төтенше жағдай департаменті.

Жер сілкінісі аудан аумағында, Алматы қаласының солтүстік шығысына қарай, 286 шақырымында болған. Таулы өңірде орналасқан Сарыбел ауылынан 3 шақырымда тіркелген жер сілкінісі энергетикалық класс – 9.9 магнитурасы 4,2. Координаттары 44 гр 70 минут. Солтүстік ендік,79 гр. 81 мин. шығыс бойлығы, тереңдігі 15 км. Осы тосын оқиғаға байланысты Алматы облысы ТЖ Департаменті жергілікті атқарушы органдарға және полиция департаментіне, «Қазселденқорғау» департаментіне, прокуратура органдарына және басқа да ұйымдарға алдын-ала хабарланғанын айтты. Құдай сақтағанда балдық көрсеткіші өте төмен болған жер сілкінісінен мүліктер қирамаған және адам шығыны болмапты. Міне, осындай тосын оқиғаларға сақадай-сай болу үшін, 21-22 қыркүйек аралығында Алматы облысының «Тамғалы тас» шатқалында Қапшағай қаласынан төмен, «жартасты қала – Астана» оқу-жаттығу полигонында, «Алматы облысындағы жойқын жер сілкіні салдарынан туындаған төтенше жағдайларды жою кезіндегі іс-қимылдарға азаматтық қорғау мемлекеттік жүйесінің басқару органдарын, күштер мен құралдарын дайындау» мақсатында «Жер-2021» халықаралық командалық-штабтық оқу-жаттығуын өткізбек. Бұл шараға Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар министрі Юрий Ильиннің өзі басшылық етпек. Оған облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың және астананың жергілікті атқарушы органдары ТЖ алдын алу және жою жөніндегі комиссиялар, облыстық, аудандық, және қалалық азаматтық қорғау қызметтері, ҚР ТЖМ ведомстволық бағынысты бөлімшелері, сондай-ақ, Қазақстан Республикасының басқа да министрлері мен ведомстволары, Қырғызстан мен Өзбекстан ТЖМ төтенше ведомстволарының авариялық құтқару қызметкерлері жұмылдырылатын болады.

ӨЗ ТІЛШІМІЗ

АНДАТПА

ЦЕНООБРАЗОВАНИЕ стр. 3

ПРЕДЕЛЬНЫЕ ЦЕНЫ НА ЛЕКАРСТВА

МЕЗГІЛ МӘСЕЛЕСІ 4-бет

КӨГІЛДІР ОТЫНҒА ҚОЛЫ ЖЕТПЕГЕН АУЫЛДАР

МЕРЕЙ 9-бет

ЖУРНАЛИСТИКАНЫҢ ҚАРА НАРЫ

БІР ШАҢЫРАҚ АСТЫНДА 12-бет

ПОЛИНА ГОТФРИД, НЕМІС ҚЫЗЫ: ӨЗГЕДЕН ЕМЕС, ӨЗІҢНЕН ҰЯЛ!

БАСПАСӨЗ - 2021

«АЛАТАУ» қоғамдық-саяси газетіне II жарты жылдыққа жазылу жалғасуда

ЖАЗЫЛУ БАҒАСЫ:

редакция арқылы
6 айға – 1820 теңге.
облыстық маңызы бар қалалар үшін "Қазпошта" арқылы
6 айға – 2235,25 теңге.
ауыл тұрғындары үшін
6 айға – 2350,40 теңге.

Полугодовая подписка на общественно-политическую газету «АЛАТАУ»

ЦЕНА ПОДПИСКИ:

с редакции
6 месяцев – 1820 тенге.
для города областного значения через "Казпочту"
6 месяцев – 2235,25 тенге.
для сельского населения
6 месяцев – 2350,40 тенге.

Индексі: 15534

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ҚҰЛАҚҚАҒЫС

ӨҢІРЛІК КӘСІПКЕРЛЕР ПАЛАТАСЫ БАСПАСӨЗ ҚЫЗМЕТІНІҢ ХАБАРЛАУЫНША, «АТАМЕКЕН» ҚР ҰКП БАСҚАРМАСЫНЫҢ ШЕШІМІМЕН ӨҢІРЛІК КЕҢЕСТІҢ КЕЛІСІМІ БОЙЫНША АЛМАТЫ ОБЛЫСЫ КӘСІПКЕРЛЕР ПАЛАТАСЫНЫҢ ДИРЕКТОРЫ ҚЫЗМЕТІНЕ ЛАЗЗАТ ЧИНКИСБАЕВА ТАҒАЙЫНДАЛДЫ.

КӘСІПКЕРЛЕР ПАЛАТАСЫНЫҢ басшысы тағайындалды

Лаззат Чинкисбаева 1977 жылы Алматы облысында дүниеге келген. Қазақстан-Ресей университетін бітірген.

2000 жылдан 2007 жылға дейін түрлі бизнес-құрылымдарда жұмыс істеді. 2007-2013 жылдары «Жетісу» ӘКК» ҰК» АҚ құқықтық қамтамасыз ету және сатып алуды ұйымдастыру департаментінің директоры, заң департаментінің директоры, жобаларды басқару департаментінің директоры, «G4» ЖШС «Алматы қаласының серіктес қалалары» жобасының бас менеджері болды.

2013-2017 жылдары Алматы облысының Кәсіпкерлер палатасын басқарды.

2018 жылдан бастап қазіргі уақытқа дейін «Менің Атамекенім» қоғамдық бірлестігінің атқарушы директоры. 2021 жылдан бастап Adal саяси партиясының Алматы облыстық филиалының төрағасы болып тағайындалды.

«Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының құқықтық статистика және арнайы есепке алу органдарына 20 жыл», «Қазақстан тәуелсіздігіне 25 жыл», «Қазақстан мәслихаттарына 20 жыл» мерейтойлық медальдарымен, ҚР Президентінің, Қазақстан халқы Ассамблеясының, «Атамекен» ҚР ҰКП, Алматы облысы әкімінің, Алматы облысы Прокурорының Құрмет грамоталары және Алғыс хаттарымен марапатталған.

Ш. ХАМИТОВ.

ШАРА

ТІЛІМ МЕНІҢ – ТІРЛІГІМНІҢ АЙҒАҒЫ

Қазақтың батыр ұлы Бауыржан Момышұлы: «Тілін білмеген-түбін білмейді» дегенді бекер айтпаса керек. Шынында да тілін білмеген адам өз халқының тарихын, дәстүрін, мәдениетін өз тілінде сезініп, терең бойлай алмаса, ол қасірет емес пе?

Талдықорған қаласындағы 54380 әскери бөлімінде әскери бөлімнің тіл маманы Зере Исаеваның ұйымдастыруымен «Тілім менің – тірлігімнің тірегі» атты мерекелік шара өтті.

Шара барысында бөлім командирінің тәрбие және идеологиялық жұмыстар жөніндегі орынбасары, подполковник Думан Біләлов сөз алып, ана тілімізге деген құрмет – ол әрбіріміздің бойымызда, қанымызда болуы керектігін, оны қорғау біздің басты міндетіміз екенін айтты.

Мұнан кейін сөз алған бөлім командирінің заң қызметінің бастығы, әділет аға лейтенанты Мақсат Рахатұлы, спорт және дене дайындығының бастығы, капитан Камаладдин Юсупов, тәрбие және идеологиялық жұмыстар жөніндегі әскери тәртіп офицері аға лейтенант Жасұлан Кәріпхан, ҚР ҚК қызметкері Светлана Утенова, кітапханашы Гүлайым Абыловалар тіл туралы өзекті ойларын ортаға салды. Қызметкерлер оқыған тілге қатысты өлеңдер мерекелік шараны шырайландыра түсті.

Әрбір адам ана тілін көзінің қарашығындай сақтауы, білуі тиіс. Болашағымызды баянды етер қаруымыз – ол біздің туған тіліміз. Сол үшін ана тілімізді құрметтей білуіміз керек.

Гүлзада СЫДЫҚОВА,
ҚР ҚК қызметкері.

МЕКТЕБІҢДЕ НЕ ЖАҢАЛЫҚ?

ЕЛ БАҚЫТЫН ТЕРБЕГЕН ТӘУЕЛСІЗДІК

Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 30 жылдығын атап өту мақсатында Талдықорған қаласындағы Назарбаев Зияткерлік мектебінің қабырғасында «Жасампаздық пен даму жылдары» атты ашық сабағы өтті.

Сабақтың басты мақсаты Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті-Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың Тәуелсіз Қазақстанның қалыптасуы мен дамуындағы рөлін ұғыну арқылы оқушылардың патриоттық сезімін күшейту.

Ашық сабақта балалар Еуразиялық экономикалық одақ құрудың саяси, экономикалық, технологиялық, сонымен қатар оның әлеуметтік маңыздылығын талдады. Сабақ барысында олар зияткерлер ЕАЭО құру мақсаты, оның Одақ ішіндегі жетістіктері және қатысушылар санының өсу себептері туралы көбірек білді.

– *«Тәуелсіздік» сабағынан көптеген қажетті ақпарат алдық. Қазақстанның экономикалық дамуының болашағы туралы сұрақтарды талқыладық және де әлемдік экономикадағы ұлттық экономикалардың бәсекеге қабілеттілігін арттыру үшін не ұсына алатынымызды айттық. Сонымен қатар қосымша энергия алудың жолдары, білім саласының дамуы, қолжетімді медицина, ресурстарды оңтайлы пайдалану мәселелерін қозғадық,* –дейді 12 -сынып оқушысы Әмір Қуатұлы.

Қиын кезеңнің қалыптасу жолынан өткен Қазақстан бүгінде әлемдік кеңістікте маңызды орындарды иеленетін табысты, серпінді дамып келетін мемлекет болып табылды. Өз елімен бірге 30 жастағы құрдастары да көптеген жетістікке жетіп келеді. Солардың бірі Талдықорған қаласындағы Назарбаев Зияткерлік мектебінің физика пәнінің мұғалімі Қайсар Нұрбек.

Ашық сабақта ұстаз Қайсар Нұрбек өзінің өмір жолы, мұғалімдік мамандыққа қалай келгені туралы айтып, табысқа жету формуласымен де бөлісті. «*Табысқа жету үшін сіз үнемі дамуыңыз керек деп ойлаймын, өйткені прогресс бір орында тұрмайды. Жаңа нәрселерді үйрену қажет және күш-жігеріңізді аямай жұмыс істеу қажет*», – дейді ол.

Бұл күні барлық Назарбаев Зияткерлік мектебінде «Тәуелсіздік» ашық сабақтары өткізілді, оған әр аймақтағы серіктес мектептерден 50 мыңға жуық мұғалім қатысты.

С. БАЗАРҚҰЛОВА.

БІЗДІҢ ДӘРІГЕР

ЕКПЕ АЛУ – індетті жеңу

Күллі адамзатты кіріптар қылған коронавирустың күресте Талдықорған қаласындағы облыстық ауруханасының неврология бөлімінің меңгерушісі Индира Тоқтарқызы күн-түн демей науқастардың жанынан табылып келеді.

Пандемия басталған уақыттан қысқа мерзім ішінде ол невропатологтан инфекционист дәрігеріне айналды. Оның айтуынша, ауруханадағы аурулардың көптігінен тізе бүгетін уақыт жоқ.

«*Коронавирустың бірінші толқынында қатты қиналдық, бірақ біз үшін үлкен тәжірибе болды. Бұл дерт әлі зерттеліп үлгермеген аурудың жаңа түрі болғандықтан, вирусқа шалдыққандардың саны артып, өлім-жітім көбейді. Оның үстіне ауруларды емдеудің анық протоколы да болмады. Емдеу тәсілі де нақты жолға қойылмады. Бірінші толқында вирус жұқтырып, өте ауыр халде ауруханаға түскендердің жайына алаңдағаным әлі күнге дейін есімде. Бірақ, қандай жағдай болмасын біз қиындыққа төтеп бере алдық* – дейді бүгінгінің батыр қызы.

Қазіргі таңда емдеудің нақты жолы, анық протоколы бар. Оның үстіне тәжді тажалмен күресуде дәрігерлер де біраз тәжірибе жинақтап үлгерді. Нәтижесінде өкпесі 100 пайызға дейін қабынған науқастарды да емдеп, жазып алуда.

Дәрігер сөзінше, әлемдік медицинаның тәжірибелеріне сүйеніп, еліміздің денсаулық сақтау саласының арнайы протоколы бойынша жұмыс істеудің арқасында дертпен күресудің жолы біршама жеңілденген.

Бүгінгі таңда елімізде коронавируспен күрестің үшінші толқыны жүріп жатыр. Дәрігерлеріміз емдеу протоколдары әзірленген ковидпен ғана емес, оның қауіпті түрі – дельта штамымен күресуде. Себебі жағдайы ауыр науқастардың қатары көбейген. Осы штамды жұқтырғандар арасында созылмалы ауруы бар науқастар, қарттармен қатар дені сау жастардың да саны артқан. Ал, олардың дені вакцина алмағандар болып отыр. Салдарынан ауру асқынып, көз жұмғандар көбейіпті.

Индира Тоқтарқызы дертке қарсы екпе алғандардың ауруы вакцина алмағандардың қасында жеңіл өтіп, өлім-жітімге жол бермейтінін айтады. Сондықтан, пандемияны жеңу үшін жаппай вакцина алып, індеттің жолына тосқауыл қойған абзал. Сондай-ақ, ол вакцинацияның қалыпты өмірге оралуға көмектесетінін еске салды.

С. ҚАСЫМБЕККЫЗЫ.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ВСТРЕЧИ ГЛАВЫ ГОСУДАРСТВ

К.ТОКАЕВ В ТАДЖИКИСТАНЕ

ГЛАВЫ ГОСУДАРСТВ ОБМЕНЯЮТСЯ МНЕНИЯМИ ОБ АКТУАЛЬНЫХ ПРОБЛЕМАХ МЕЖДУНАРОДНОЙ И РЕГИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ.КАСЫМ-ЖОМАРТ ТОКАЕВ ПРИМЕТ УЧАСТИЕ В СЕССИИ СОВЕТА КОЛЛЕКТИВНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ОДКБ И В ЗАСЕДАНИИ СОВЕТА ГЛАВ ГОСУДАРСТВ-ЧЛЕНОВ ШОС. ОБА МЕРОПРИЯТИЯ ПРОЙДУТ В ТАДЖИКИСТАНЕ, ПЕРЕДАЕТ ZAKON.KZ.

МИД Таджикистана сообщает, что 16 сентября в Душанбе пройдет сессия Совета коллективной безопасности Организации Договора о коллективной безопасности.

Главы государств обменяются мнениями об актуальных проблемах международной и региональной безопасности и основных итогах деятельности Организации в межсессионный период, а также заслушают информацию о приоритетных направлениях деятельности в период предстоящего председательства в ОДКБ Республики Армения,- говорится в сообщении.

В работе сессии примут участие: - президент Казахстана Касым-Жомарт Токаев; президент Таджикистана Эмомали Рахмон; президент Кыргызстана Садыр Жапаров; премьер-министр Армения Николь Пашинян; президент Беларуси Александр Лукашенко; президент России Владимир Путин; генеральный секретарь ОДКБ Станислав Зась.

По итогам сессии планируют принять Декларацию Совета коллективной безопасности ОДКБ и около пятнадцати решений.

Предыдущая сессия Совета коллективной безопасности ОДКБ прошла 23 августа. Она была внеочередной.

Тогда главы государств обменялись мнениями по ситуации в Афганистане.

А 17 сентября в Душанбе пройдет заседание Совета глав государств-членов Шанхайской организации сотрудничества, посвященное 20-летию создания ШОС.

По итогам душанбинского саммита ШОС ожидается принятие главами государств-членов ШОС решений о запуске процедуры приема Исламской Республики Иран в качестве полноправного государства-члена ШОС и предоставлении статуса партнера по диалогу Арабской Республике Египет, Государству Катар и Королевству Саудовской Аравии, — говорится в сообщении МИД Таджикистана.

В заседании ШОС примут участие президенты Казахстана, Таджикистана, Кыргызстана, Узбекистана, Туркменистана, России, Беларуси, Ирана, Китая, Монголии, а также премьер-министры Пакистана и Индии. Кроме того, на заседании будут генеральный секретарь ШОС Владимир Норов и Директор Исполкома Региональной антитеррористической структуры ШОС Джумахон Файёзович Гиёсов. В работе заседания также примут участие Генеральный секретарь ООН и руководители региональных организаций — СНГ, ОДКБ, СВМДА, ОЭС и ЕАЭС.

ЦЕНООБРАЗОВАНИЕ

ПРЕДЕЛЬНЫЕ ЦЕНЫ НА ЛЕКАРСТВА

ОПУБЛИКОВАН ПРИКАЗ ОБ УТВЕРЖДЕНИИ ПРЕДЕЛЬНЫХ ЦЕН ПРОИЗВОДИТЕЛЯ НА ТОРГОВОЕ НАИМЕНОВАНИЕ ЛЕКАРСТВЕННОГО СРЕДСТВА, ПРЕДЕЛЬНЫХ ЦЕН НА ТОРГОВОЕ НАИМЕНОВАНИЕ ЛЕКАРСТВЕННОГО СРЕДСТВА ДЛЯ РОЗНИЧНОЙ И ОПТОВОЙ РЕАЛИЗАЦИИ. ДОКУМЕНТ ПОЯВИЛСЯ НА САЙТЕ ЭКБ НПА РК.

Утверждены предельные цены производителя на торговое наименование лекарственного средства, предельные цены на торговое наименование лекарственного средства для розничной и оптовой реализации.

Сообщается, что документ был официально опубликован 7 сентября текущего года. Настоящий приказ вводится в действие по истечении десяти календарных дней после дня его первого официального опубликования.

Цены утверждены согласно приложению к приказу. Всего в опубликованном списке 7023 препарата.

НАЛОГООБЛОЖЕНИЕ

О НАЛОГАХ НА ИМУЩЕСТВО И ДЕКЛАРАЦИЯХ

ОСЕНЬЮ 2021 ГОДА ИСТЕКАЮТ СРОКИ ПО НЕКОТОРЫМ ВИДАМ НАЛОГА ЗА 2020 ГОД. ПРИ ЭТОМ ПОРЯДОК НАЧИСЛЕНИЯ НЕКОТОРЫХ ПЛАТЕЖЕЙ БЫЛ ИЗМЕНЕН. ПОДРОБНЕЕ В МАТЕРИАЛЕ НУРФИН.

Оплата налогов — важная составляющая экономической части жизни населения. Средства с налоговых поступлений граждан пополняют государственный бюджет и используются на реализацию различных социальных и экономических программ.

За неоплату налогов к гражданам могут применяться некоторые меры воздействия. Поэтому важно успеть вовремя заплатить налоги, срок которых истекает в ближайшее время. Налог на имущество 1 октября 2021 года истекает срок оплаты налога на имущество для физических лиц.

Напомним, что в текущем году налог на землю и имущество объединили в один платеж. То есть ранее казахстанцы оплачивали две отдельные квитанции. Теперь налоговые платежи будут приходить в одной квитанции, которая включает в себя налог на жилье, землю, здания, дачные постройки, гаражи и другие строения, сооружения, помещения.

Если вы имеете доли в имуществе или в земельном участке, то соответствующий налог будет начисляться пропорционально этим долям. При этом оплачивается все одним платежом как налог на имущество, который будет указан в квитанции.

Напомним, что жителей многоквартирных домов освободили от земельного налога. То есть налог на землю за 2020 год не будет включен в квитанцию для владельцев квартир. За неоплату налогов может начисляться пеня, а при злостных случаях неуплаты могут применяться более серьезные меры, вплоть до конфискации имущества.

Налоговая декларация 15 сентября текущего года завершается срок приема налоговых деклараций в электронном виде. Бумажные варианты должны были быть сданы до 15 июля.

Напомним, что в 2021 году начал действовать первый этап внедрения программы всеобщего декларирования. На данном этапе налоговые декларации обязательны для государственных служащих и приравненных к ним лиц. Мы уже рассказывали подробнее о том, какое имущество должно быть указано в декларации.

Следует помнить, что уклонение от оплаты налогов и попытка скрыть какое-либо имущество влекут за собой определенные меры наказания. Например, за сокрытие имущества придется оплатить штраф в размере 200% от суммы налогов, которые полагалось внести в бюджет государства. А повторное нарушение увеличит наказание до 300%. Прочие меры воздействия в виде ареста банковских счетов и имущества Налоговым кодексом не предусмотрены.

АВИАСООБЩЕНИЕ

УВЕЛИЧИТСЯ ЧИСЛО РЕГУЛЯРНЫХ РЕЙСОВ

Как сообщает Sputnik, количество рейсов вырастет до семи в неделю между Москвой и Нур-Султаном, а также между Москвой и Алматы. Россия с 21 сентября увеличивает число регулярных рейсов с Казахстаном, сообщает оперативный штаб по борьбе с распространением коронавируса на территории РФ.

Россия увеличит количество регулярных рейсов по маршрутам:

Москва — Нур-Султан с 3 до 7 рейсов в неделю; Москва — Алматы с 2 до 7 рейсов в неделю; Москва — Караганда, Москва — Шымкент, Москва — Актау, Москва — Костанай, Санкт-Петербург — Нур-Султан, Махачкала — Актау, Грозный — Актау, Калининград — Алматы, Калининград — Нур-Султан, Новосибирск — Нур-Султан, Омск — Нур-Султан, Омск — Павлодар, Омск — Петропавловск с частотой 1 рейс в неделю на каждом маршруте.

Кроме того, с 21 сентября Россия возобновляет регулярное авиасообщение с Ираком, Испанией, Кенией, Словакией, а также увеличивает число регулярных рейсов с курортами Египта, Венгрией, Катаром.

Напомним, межведомственная комиссия по недопущению возникновения и распространения коронавирусной инфекции на территории Казахстана разрешила увеличить количество авиарейсов между Казахстаном и Россией в три раза, с 11 до 33 рейсов в неделю. Казахстанские власти ждали одобрения с российской стороны.

С казахстанской стороны полеты будут выполнять казахстанские авиакомпании AirAstana и SCAT.

С 25 июля 2021 года в соответствии с распоряжением правительства Российской Федерации от 20 июля 2021 года, для прилета в Россию регулярными и чартерными авиарейсами из государств-членов ЕАЭС (Армении, Беларуси, Казахстана, Кыргызстана) необходимо подтверждать наличие отрицательного результата ПЦР-теста на коронавирус (отобранного не ранее чем за три дня до прибытия на территорию Российской Федерации) только через мобильное приложение «Путешествую без COVID-19».

ГОСПОШЛИНА

МОГУТ ОПЛАТИТЬ С ПОМОЩЬЮ QR-КОДА

Клиенты, оформляющие паспорт и удостоверение личности в ЦОНах могут оплатить госпошлину с помощью QR-кода. Правительство для граждан совместно с МВД РК реализовали возможность приема оплаты прямо у оператора миграционной службы, передает МИА «Казинформ» со ссылкой на пресс-службу Правительства для граждан.

На сегодня в пилотном режиме данной возможностью могут воспользоваться жители гг. Нур-Султан и Алматы. Клиент при обращении за услугой к оператору миграционной службы, который ведет прием заявлений на оформление паспорта и удостоверения личности, может тут же оплатить пошлину через систему QR-оплаты банковских приложений Homebank либо Kaspi без обращения в кассу.

«Оплатить за считанные секунды — цифровые реалии, которые доступны уже каждому второму казахстанцу. QR-платежи в мегаполисах уже используются повсеместно во всех объектах торговли, культуры, развлекательного сегмента. В сфере оказание государственных услуг мы также стараемся внедрять новые цифровые возможности. Ранее QR-кодом можно было оплатить услуги по изготовлению и выдаче актов на земельные участки, регистрации прав на недвижимое имущество, объекты кондоминиума и другие госуслуги в сфере земельных отношений. Теперь есть возможность оплатить без очереди в кассу и за услуги по документированию», — сказал председатель правления госкорпорации «Правительство для граждан» АдилКожихов.

Всего за семь месяцев казахстанцам было оказано 1 577 тыс. госуслуг по выдаче паспортов и удостоверений личности. Размер госпошлины за удостоверение личности составляет 584 тг, за паспорт — 23 336 тг. Правительство для граждан ввело возможность оплаты через QR в ноябре 2020 года. На сегодня клиенты могут оплатить 146 видов госуслуг. Всего госкорпорация оказывает 662 вида государственных услуг из госреестра.

ОБРАЗОВАНИЕ

ПРИЕМ В МАГИСТРАТУРУ И ДОКТОРАНТУРУ

будут проводить два раза в год в Казахстане

Прием в магистратуру и докторантуру будет проводиться два раза в год. Данная норма начнет действовать в текущем году. Об этом сообщил министр образования и науки Асхат Аймагамбетов, передает корреспондент МИА «Казинформ».

«Ассоциацией вузов РК и Советом ректоров вузов на заседании в рамках августовского совещания были внесены предложения, касающиеся приема в магистратуру и докторантуру. После детального обсуждения нами принято решение внести изменения в Правила приема. Теперь прием в магистратуру и докторантуру будет проводиться два раза в год. Соответственно вступительные экзамены в магистратуру и докторантуру будут организованы дважды: традиционно в августе и дополнительно в декабре», — сообщил Асхат Аймагамбетов на своей странице в Facebook.

Планируется, что данная норма начнет действовать в текущем году, и для этого в декабре сотрудники Национального центра тестирования организуют повторное проведение комплексного тестирования и вступительных экзаменов. Как проинформировал министр, прием документов начнется в ноябре.

«Для тех, кто не успел сдать документы, экзамены, получить необходимые сертификаты, это, безусловно, хорошая новость. И так как по итогам летнего приема и проведенных экзаменов в магистратуру и докторантуру остались неприсужденные гранты, граждане смогут претендовать на эти государственные гранты в декабре текущего года», — отметил глава ведомства.

Асхат Аймагамбетов уточнил, что информация о количестве грантов в разрезе направлений подготовки и точных сроках приема документов будет опубликована дополнительно.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

МЕЗГІЛ МӘСЕЛЕСІ

КӨГІЛДІР ОТЫНҒА

қолы жетпеген ауылдар

КӨГІЛДІР ОТЫНҒА ҚОЛ ЖЕТКІЗУ АЛМАТЫ ҚАЛАСЫНЫҢ ІРГЕСІНДЕГІ ЖАМБЫЛ, ҚАРАСАЙ, ТАЛҒАР АУДАНДАРЫ ТҰРҒЫНДАРЫНЫҢ БАС АУРУЫНА АЙНАЛҒАНЫНА ЖЕТІ ЖЫЛДЫҢ ЖҮЗІ БОЛДЫ. АЛМАТЫ ОБЛЫСЫНА ҚАРАЙТЫН АЙТУЛЫ АУДАН ТҰРҒЫНДАРЫ СҰЙЫҚ ОТЫН ГАЗДЫ ӘНЕ БЕРІЛЕДІ, МІНЕ БЕРІЛЕДІ ДЕП КҮТЕ-КҮТЕ САРАҒАЙЫП, ТӨЗІМДЕРІ ТАУСЫЛҒАН СОҢ ОБЛЫС ОРТАЛЫҒЫ ТАЛДЫҚОРҒАНҒА КЕЛІП ЕРЕУІЛДЕТТІ. ОНДА ДА ӨҢІР БАСШЫСЫ АМАНДЫҚ ҒАББАСҰЛЫМЕН ОСЫ САЛАҒА ЖАУАПТЫ ӘКІМ ОРЫНБАСАРЫ ЛАЗЗАТ ТҰРЛАШОВҚА ЖОЛЫҚПАЙ, АЛМАТЫ ОБЛЫСТЫҚ ЭНЕРГЕТИКА ЖӘНЕ ТҰРҒЫН ҮЙ КОММУНАЛДЫҚ ШАРУАШЫЛЫҚ БАСҚАРМАСЫНЫҢ БАСШЫСЫ БАҒЛАН ТӘНЕКЕЕВТІҢ МЕКЕМЕСІНЕ БАРЫП ШУ ШАҒАРДЫ.

Облысқа келіп тұрып, үлкен бастықтарға кірмей, төменгі бастық Бағлан Тәнекеев пен облыс әкімінің орынбасары Лаззат Тұрлашовқа сенімсіздік білдіріп : «орындарыңнан кетіңдер» деп талап қойғандар «ертоқымдарын бауырына алып», тулап-тулап қайтты. Ашу-ызаларын көгілдір экран арқылы жалпақ жұртқа жария етті. Ал, істің шын мәнісінде неге кешеуілдегеніне ереуілшілерден кейін, Алматы облыстық энергетика және тұрғын үй коммуналдық шаруашылық басқарма басшысының орынбасары Бағлан Абылханұлы Абылқасымовқа жолығып, мән-жайды сұрап білдік.

«Бақсам бақа екен» демекші, екі тараптыда тыңдау, біздің басты міндетіміз. Бейне сюжеттегі көріністі көрсеңіз, шағымданушылардың мұң-зарынан жергілікті билік түк іс тындырмағандай көрінеді. Миллиардтап қаржы бөлініп, орта жолдан істі тоқтатып тастайтындай «билік те ақымақ емес шығар» деген күмәнді ой, бізді Алматы облыстық энергетика және тұрғын үй коммуналдық шаруашылық мекемесіне алып барған-ды. Расында, істің ақ-қарасы құжат жүзінде мүлде бөлек екеніне көзіміз жетіп, ресми ақпарат алдық.

Жалпы, Алматы облысында 742 елді мекен бар. Бүгінгі күнде оның 474 әлі газдандырылмаған. Өйткені, кезінде елді мекендерді газдандыру бойынша Республиканың бас жоспары қабылданып, Алматы облысының газға қатысты схемасы жасалған. Қазіргі уақытта облыста 156 ауыл

көгілдір отынды пайдалануда. Бұл 33 пайызды құрайды. Мұны аз немесе көп деп айтуға келмейді. 2015 жылы Алматы мен Талдықорған қаласына қарай магистральды газ құбырын тарту жұмыстары басталған. Оның бойындағы елді мекендерге соңғы екі жылда бюджеттен қаражат бөлініп, жобалау құжаттамалары жасалып, құрылыс жұмыстары жүргізілуде. Жалпы, 2015 жылдан бүгінгі күнге дейін газ құбырларын тартуға 65 миллиард қаржы бөлінген. Оның ішінде

Алматы облысына «Алматы магистралы» құрылысы ғана емес, автоматты газ тарату станциялары салынған. Бұған бюджеттен бөлек «Қаз Транс Газ» аймақ мекемесі тарапынан қаржы салыпты. Ашығын айтқанда облыста бес аудан газсыз отыр. Бұл аймақтарға газ құбырлары тартылмаған. Олар Ақсу, Сарқан, Алакөл және оңтүстік шығыстағы Кеген мен Нарынқол аудандары. Қазіргі таңда Кеген мен Нарынқол аудандарын газдандыру бойынша техникалық экономикалық негіздеме жасалуда. Соның негізінде, жобалау сметалық құжаттамаға мемлекеттік байқау жарияланып, оны «Катек» атты мердігер мекеме ұтып алған. Келісім шартқа отырған облыстық энергетика және коммуналдық шаруашылық басқармасы осы жұмыстармен айналысуда. Бір жыл ішінде құжаттама жұмыстары рәсімделіп бітсе, республикалық бюджеттен қаражат сұралып, 2023 жылы газ құбырларын тарту жұмыстары басталмақ. Сондай-ақ, аяқталу сатысында осы жылдың қыркүйек айының аяғына таман мемлекеттік сараптамаға өткіземіз деп жоспарланған жұмыс Талдықорған Алакөлге магистральдық газ құбырларының жобалау сметалық құжатамасын өткізбек. Бұл құжаттамалардың шешімдерін алса, келесі жылы, яғни, 2022 жылы газ құбырларын тарту жұмыстары басталмақ. Енді елді дүрліктірген Алматы маңындағы газдандыру жұмыстарының жайына тоқталсақ. 2013 жылдан бастап Жамбыл ауданының «Жайсаң», «Қыдырбекұлы», «Ақсеңгір», «Қазбек бек», «Көкдала» елді мекендерін табиғи газбен қамтамасыз ету бойынша «Тәуекел» газ құбыры деген жекеменшік мекеме өз қаражаттарына жобалау сметалық құжаттамасын жасаған. Оны мемлекеттік сараптамадан өткізіп, оң бағасын да алыпты. Алайда, бастаған істерін ары қарай жалғастыруларына аталған мекемеде қомақты қаражат болмауына байланысты, Алматы облысының коммуналдық меншігіне аталған жобаны өткізіп берген. Ол бойынша облыс әкімінің қаулысы да шыққан. Облыстың коммуналдық меншігіне өткеннен кейін, қаражат бөлініп, мемлекеттік сатып алу байқаулары өткізіліп, 2013 жылдың аяғында келісім-шарт жасалып, 2014 жылы құрылыс жұмыстары жүргізілген. Жалпы, келісім-шартқа сәйкес, құрылыс жұмыстарының сомасы 463,3 миллион теңгені құраған. Салынған газ құбырының жалпы ұзындығы 45 шақырымды құрайды.Оның ішінде жер астымен тартылған құбыр 9,8 және 35,7 шақырым. 2014 жылдың 30 тамызы күні бұл объект мемлекеттік қабылдау комиссиясының шешімімен қабылданып, іске қосылған. Алайда, осы уақыт аралығында құрылыс жұмыстарын салып біткеннен кейін мердігер компания тапсырыс берушіге жұмыстың атқарылуы бойынша құрылыс жұмыстарын жүргізу кезінде жобаның авторы, техникалық қадағалау жұмыстарын жүргізген мердігер мекемелер, барлық жұмыстың түрлерін іске асырған кездегі толтырылатын құжаттары және орнатылған құрылғылардың қай зауыттан шыққан сертификаты, басқада дүниелері құжат жүзінде жинап, Алматы облыстық энергетика және коммуналдық шаруашылық мекемесіне өткізу керек болған. Бар гәп осы арадан болып тұр. Жиналып өткізілуге тиісті құжаттарды «Алматы Газ Монтаж» мекемесі дер кезінде өткізбеген. Күні бүгінге дейін ол құжаттар Алматы облыстық энергетика және коммуналдық шаруашылық мекемесінде жоқ . Заң бойынша салынып біткен нысан заңдастырылу керек. Ол үшін оның орналасқан учаскесіне құжаттар рәсімделеді. Мемлекеттік акті, жер бетіндегі құрылғылар техникалық паспорт жасалуы тиіс. Міне, осы құжаттарды «Алматы Газ Монтаж» мекемесі жүзеге асырмаған. Тіпті, күні бүгінге дейін айтулы мекемеде кезінде осы құрылыс саласымен айналысқан адамдар іздестіріліп жатыр. Жеті жылдан бері хабарсыз кеткен айтулы мекемеде сол кезеңдерде қызмет жасаған жауапты тұлғалар із шалдырмай жатқан көрінеді. Тіпті,

мекемесі осы аталған жердің гос актісін халыққа қызмет көрсету орталығы арқылы қаражат бөліп, 2020 жылы коммуналдық шаруашылық мекеменің атына тіркелген. 2014 жылдан 2021 жылғы аралықта энергетика және коммуналдық шаруашылығы тарапынан газ желілерін іске қосып, газ беру үшін «ҚазТранс Газ» аймақтық Нұр-Сұлтан қаласындағы мекемесіне және Мемлекеттік мүлік жөніндегі комитетке екі мәрте хат жолдапты. Ол жақтан алынған тиісті жауап та жоғарыда

«Алматы Газ Монтаж» мекемесінің құжаттарды рәсімдемеуіне байланысты айтылған. Өйткені үкіметтің 14 қыркүйек 2010 жылғы №939 қаулысы бойынша үкімет тарапынан бюджеттік қаржыға салынған газ жүйелерінің барлығы міндетті түрде «Самұрық қазынаның» ұлттық қорына өткізуі керек болған. «Ары қарай, ұлттық Газ Транс аймағына беріледі»,- дейді Бағлан Абылханұлы. Жарты миллиардқа салынды деген «Қазбекбек» станциясына дейін тартылған газ құбырлары, 2014 жылдан бері қарай қараусыз тұрғандықтан тозған. Кейбір жерлеріне ағаштар құлаған. Газ құбырларының астына қойған тіреулер майысқан, қойылған аппаратуралар, газ өлшейтін құрылғылар, датчиктер сынған, ұрланған. Бұл жерлерде сан мәрте тексерулер де, болыпты. 29 шілде күні басқарма басшысы Бағлан Тәнекеевтің тапсырмасымен осы өңірге арнайы барған орынбасар Бағлан Абылханұлы Обыстық «Жетісу» газ сеіктестігінің басшысы

Иманалиев Рашат және «Газ Транс Газ» аймақтық Алматы облысы бойынша филиалының жауапты мамандарымен қараусыз қалған газ жүйелерін «Қазбекбек» станциясына дейін аралап шығып, акті толтырып, суретке түсіргендерін айтты. Осы актінің негізінде сметалық құжаттама жасап, ағымды жөндеу жұмыстарының қажеттілігіне байланысты ағымдағы жылдың 2 қыркүйегіне дейін мемлекеттік сатып алу байқауын жариялағандарын мәлім етті. Бәрі ойдағыдай болып, оң қорытынды шықса, келісімшартқа отырып, мердігер мекеме анықталса, жыл соңына дейін облыстық энергетика және коммуналдық шаруашылық мекемесі жөндеу жұмыстарын жасауды жоспарлап отыр. Осы сапар барысында Ақсеңгір ауылының бойында

Жанбаева деген азаматша күтіп тұр деген соң тоқтадым. «Облыс көлемінде қызмет атқарып жатырсыздар, неге осындай келеңсіз жағдай болды?»,- деген сұраулар қойылды. Бұл жерде біз жауаптан қашып тұрғамыз жоқ. Кезінде қадағаланбай қалған. Ол кезде қызмет жасаған жоқпыз. Мен бұл салаға келгеніме тоғыз ай ғана болды. Бірақ, бүгін осы қызметте отырғандықтан бұған менде жауаптымын. Осы күрделенген мәселені шешу үшін келгенімді айттым. Бұл күрделі жұмысқа 50 миллиондай қаражат кетеді. Өйткені екі шақырымнан астам жер бетіндегі құбырлар құлап қалған. Бұл

Жамбыл ауданындағы «Қызылсоқ» деген ауылдан Қазыбекбек станциясына дейінгі аралық. Ал, енді Талғар

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ауданындағы «Кіші-Байсерке» ауылындағы газға қатысты ТОО «CONSTRUCTION COMPANI» мердігер мекеме атқарып келген. 2020 жылы осы ауылдың азаматтары Алматы облыстық энергетика және коммуналдық мекемесіне бірнеше мәрте телефон шалып, шағымдарын айтыпты. «Біздің ауылға жекеменшік мекеме келіп, газ құбырларын тартып жатыр. Бір үйді газға қосу 370000 теңге, өте қымбат, ауылдың басына газ құбырларын әкеп қойды. Ал, ары қарай үйді-үйге тарту үшін айтулы соманы жинаңдар дейді. Оған біздің қаражатымыз жоқ, неге әр көшеге дейін құбыр тартып, үйге тартылатын құбырға ақы алмайды» деп шамданған. Соған байланысты ауыл тұрғындарынан «Кіші Байсерке ауылын бюджет тарап ынан қаржыландыруды қолға алсаңыздар» деген өтініш жазған. Осы өтінішке орай, жыл басынан Алматы облыстық энергетика және коммуналдық шаруашылық басқарма басшысы тарапынан шешім қабылданып, жобалау сметалық құжаттаманы әзірлеуге байқау жарияланған. Алайда, сол ауылдың басқа тұрғындары облыстық энергетика және коммуналдық шаруашылық мекемесіне келіп «Ойбай бізге газ керек, мына ТОО «CONSTRUTION COMPANI» дегеннің жұмысын неге сіздер тоқтатасыздар. Біраз адамдар бұл компанияға ақшасын төлеп қойды. Газ тартайын десе, сіздер кедергі жасап отыр екенсіздер»,- деп ауыл тұрғындары екіге жарылған. Бірақ, ауылдың басым бөлігі қарсы болыпты. «Осы даудан кейін облыстық коммуналдық шаруашылық мекемесі сатып алу байқауын тоқтатып, мән-жайды анықтау үшін аудан әкімдігіне тапсырма бердік»,- деді орынбасар Бағлан Абылханұлы. Ол ел-жұртпен кездесіп, істің басын ашып алуды көздеп, коммуналдық шаруашылық басшысы Бағлан Тәнеекевтің өзі барып жиын өткізгенін айтты. Жиын қорытындысы бойынша хаттама толтырылып, аудан әкімдігінен газ құбырын тартуды үкімет тарапынан жасап беріңіздер деген хат түскен. Кіші Байсерке екіге бөлінеді. Бір тарапы Іле, екінші тарапы Талғар ауданына қарайды. Кезінде газдандыру мәселесімен айналысқан ТОО «CONSTRUCTION COMPANI» дейтін «Зенит» деген жекеменшік компания «Қаз Транс Газ» аймақтың филиалынан осы ауылды газдандыруға техникалық шарт алған. Газдандыру жұмыстарын бастап, өзінің міндеттемелерін ТОО» CONTRUCTION COMPANI» компаниясына сатып жібереді. Айтулы компания елден қаржы жинап саламыз деген қарқынмен жұмыс жасаған. Алайда, елдің екіге жарылуына байланысты бұл компания жұмысын тоқтатқан. Осы уақытқа дейін елден қаржы жинап, газ құбырларын тартқан компанияның қолында ешқандай архитектуралық құрылыс саласымен айналысу туралы құжат болмағаны тексеру барысында анықталады. Бұл құрылыс заңнамасының 60-шы бабының 1 тармағын бұзып отыр. Қарапайым халық олардың заңсыз жұмыс жасап отырғандарынан бейхабар болған. Осы заңсыздықтар анықталғанан кейін, облыстық коммуналдық шаруашылық ұсыныс беріп, бұл заңсыздықты тоқтатқан. Табиғи газ деген бұл өте қауіпті. «Жаман айтпай жақсы жоқ, ертең бір төтенше оқиға болса, бұл жұмысты кім атқарады және кім қабылдап алды деген сұрау болады»,- дейді басқарма басшысының орынбасары Бағлан Абылханұлы. Тек көшенің басына дейін ғана құбыр тартумен айналысып, құжатсыз әрі заңсыз жұмыс жасаған компанияның жұмысы тоқтатылғаннан кейін, осы компаниямен келісім-шартқа отырып, үйіне газ тартқызуға ақша төлеп қойған адамдар орта жолда қалған. «Бірдің кесірі мыңға тиіпті» демекші, кішігірім ауылды екіге жарып жіберген ТОО «CONSTRUCTION COMPANI» компаниясының заңсыз жұмысы тоқтатылғаннан кейін, облыстық коммуналдық мекеме бюджет тарапынан қайтадан мемлекеттік сатып алу жұмыстарын жүргізіп «Ұлмат» деген мердігер анықталған. Осы компаниямен келісім-шартқа отырған облыстық энергетика және коммуналдық шаруашылық басқармасы олардың жобалық смета құжаттама жасауларын күтуде. Сонымен осыған дейін заңсыз жұмыс жасаған ТОО «CONSTRUCTION COMPANI» мердігер мекемеге жасалған газ жүйелеріне құжаттарды дайындауды, заңдастыруды және ол сенің жекеменшік мүлкің болып, өз атыңа аударылсын, «Әділет» департаментіне тіркелсін деген ұсыныстарын да айтыпты. Мердігер мекеме қай көшенің басынан құбыр жүргізуді бастап, қай көшенің аяғына келіп тоқтағанын құжат жүзінде дәлелдесе, одан ары қарай жобалауды біз мемлекет есебінен өзіміз жасаймыз дейді. Құжаттарын рәсімдесе, заңсыз жұмыс жасаған компания өздерінің атына мешіктелген дүниелерді болашақта «ҚазТранс Газ-ға» береді ме, жоқ облыстық коммуналдық шаруашылыққа сатып бере ме, әлде тегін бере ме оны өздері біледі. Қазір бұл компания ойлануда. Енді «Кіші-Байсерке» ауылының газбен толықтай қамтылмауына осы компания кінәлі болып тұр. Осы заңсыздықтардың кесірінен жеті жыл ауыл тұрғындары көгілдір отынға қол жеткізе алмауда. Бұл істі қолға алған Алматы облыстық энергетика және коммуналдық шаруашылық басқармасы 2022 жылдың басында жобалау құжаттамасын аяқтаймыз. Содан соң, жарты жылдықта осы жұмыстарды бастағанға бюджетке ұсыныс бермек. Қазіргі таңда толқып отырған ауыл тұрғындары сұйық отынмен 2023 жылы толықтай қамтылмақ.

ТҮЙІН ОРНЫНА:

Кезінде құжатсыз жұмыс атқарған ТОО CONSTRUCTION COMPANI мердігер компанияны жіті қадағаламаған жергілікті биліктің де арада кінәсі бар. Біріне бірі сатып, газ құбырын тартудан пайда көздеген «Алматы Газ Монтаж» мекемесіде бастаған істерін құжат рәсімдеуге келгенде «аяғына жем түскен жылқыдай» ақсаған. Міне, осылардың кесірінен Жамбыл, Талғар аудандарының тұрғындары көгілдір отынға зарығып отыр. Өзектерін өртеген өкініштері танауларының астында тұрған газ құбырларын тартқандарға ақша шашып, тиісті қызметтерін ала алмағандарын айтсақ, енді бірі облыстық әкімдік қайда қарап отыр, неге кезінде бақылау жасамады дейді.

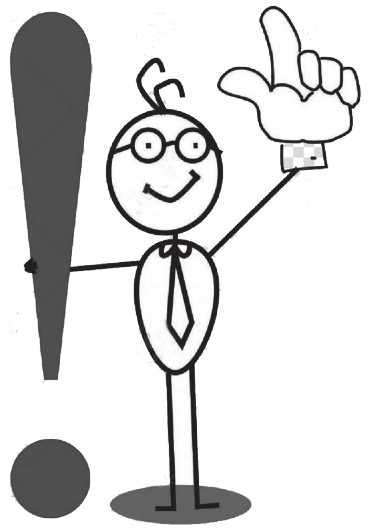
Баяғыда біреу Қожанасырға бір адамның үстінен шағым айтып келіпті. Шағымданушыны мұқият тыңдаған Қожанасыр: «сенікі дұрыс» депті. Екінші күн шағымданып келгеннің үстінен тағы бір адам арызданыпты. Оны да, мұқият тыңдаған Қожекең: «сеніке де дұрыс» деп жолға салыпты. Осы әңгімені тыңдаған Қожанасырдың әйелі: «Қожеке, сен екі адамға да, сенікі дұрыс дедің, бұлай болмайды ғой» десе, Қожекең әйеліне «сенікі де дұрыс» деген екен. Сол Қожекең айтқандай бізде ереуілдеткен ауыл тұрғындарымен облыстық энергетика және коммуналдық шаруашылық басқармасының заңсыз жұмыс жасаған компаниялардың жұмысын тоқтатқандарын дұрыс деп отырмыз. Бірақ, «таспен жапалақты ұрсаңда, жапалақпен тасты ұрсаңда, жапалақ өледінің кері болып тұр.

Айтақын МҰХАМАДИ

АЙТАРЫМ БАР

ТІЛ БЕДЕЛІ – ҰЛТ МӘРТЕБЕСІ

ҚР Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев 2019 жылғы Жолдауында көптеген өзекті мәселелерді шешудің жолдарын нақты атады. Рухымызды көтеретін өзгерістер болама деген сенім пайда болды. Өкінішке орай, ол үмітіміз ақталмады. Шынайы саяси реформа, экономиканың дамуы, халықтың жағдайының жақсаруы, шенеуліктерді қысқартып, олардың жауапкершілігін арттыру, басқа да толып жатқан тапсырмалар, уәделердің орындалуы қайда?

Дағдарысқа әкелген чиновниктермен биылғы Жолдаудың да іске асуы екіталай. Сөз көп, қайсы бірін айтасың. Тіл мәселесін көтеруді жөн көрдім.

Президент тікелей көрсетіп еді. «Қазақ тілінің мемлекеттік тіл ретінде рөлі күшейіп, ұлтаралық қатынас тіліне айналатын кезеңі келеді деп есептеймін». Бұл күрделі мәселе. Президент айтты деп, өзінен өзі шешіле салмайды. Үлкен іс-әрекетті талап етеді. Бірақ ол жасалмады. Екі жылдың ішінде сол кезеңге жақындамақ түгіл, керісінше қашықтай түстік. Ұлт болып қаламыз десек, ана тілі үшін қазақ белсенді күресуге міндетті. Бірақ, алдыменен бұл мәселенің түп тамырын айқындап алғанымыз жөн. Мекемелерге барып маған қазақ тілінде қызмет көрсет дегеннен ешнәрсе шықпайды. Әй қазақтар, алдымен өздерің қазақша сөйлеп алыңдар десе не дейміз? Мұны, кемсіткен түрде, орысша естиміз. Қазіргі күйімізде соны естуге лайықпыз. Ең сорақысы, биліктің құдалауына ұшыраймыз. Сондықтан, нәтиже бермейтін жолдан бас тартқанымыз дұрыс.

Қазақстан халқының 70 пайызы қазақтар. Қазақ халқын мемлекет құрушы, шаңырақ иесі, тілі мемлекеттік дәрежеде екенін басқа ұлттар парасаттылықпен қабылдағаны абзал. Одан ешкімнің құқығы бұзылмайды, дискриминация және ұлтшылдық орын алмайды. Бұл мемлекеттің мызғымас, жалтақтамай, міндетті түрде іске асатын саясаты болу керек. Оның орындалуына мемлекеттік басқарушы ұйымдар тікелей жауапты. Тіл комитеті, басқалар шешеді деген пікір құр алданушылық. Тікелей

Президенттің құзырындағы мәселе. Бұлай болмаған жағдайда, Қазақстанда ұлтаралық мәселесі толығымен шешіледі деген сөз іске аспайтын қиял болып қала береді. Көрсетілген талаптарға Қазақстан бүгінгі күні сай емес екенін ашық айту ауадай қажет.

Бірінші. Тіліміз ұлтаралық түгіл, қазақаралық дәрежеге жете алмады.

Өзімізге керек болмаған тіл, кімге керек? Тілімізді білмейтінімізге ұялмаймыз, намысымызға тимейді. Намыс жоқ болса қалай тиеді. Ана тілін білмейтін қазақ отаншыл, ұлтжанды бола алмайды. Неге десеңіз, оларға бәрібір, ертеңгі ұрпағы кім болып кетсе де, ұлтымыз жойылса да, тіпті жеріміздің айырылып, босқынға айналсақта.. Санасымен жүрегін ақша жаулап алған. Одан басқамен ісі жоқ. Сонымен қатар, өзге де толып жатқан кемшілігімізден құтылмасақ, бізді кім сыйлайды, кім менсінеді, бейшараның тілінде ешкім сөйлемейді, онымен ешкім санаспайды. Бұл көзіңді жасқа толтыратын, салыңды суға кетіретін, әр қазақты ойландыратын, ащы шындық.

Екінші. Мекемелерде іс жұмысын жүргізу мемлекеттік тілге ауысты деген ақпарат ұятсыздардың көзбояушылығы. Штатта қазақ тілінің мамандарын ұстап, орысшаны қазақшаға шала-пұла аударып тарату көзбояушылық болмағанда не? Өз тілін менсінбеген басшыны арсыз емей кім дейміз? Өзімізді алдауды қоймаймыз ба?!

Үшінші. Қолданылған іс-шара, шығарылған қаржы бекер кетті, нәтиже бермеді.

Төртінші. Қазақ тіліне сұраныс нашар. Қауіптісі жылдан жылға төмендеп келеді.

Тіліміздің қажеттілігін арттыру үшін не істеу керек:

Бірінші. Заңда мемлекеттік қызметкер қазақ тілін білуге міндетті деп жазылып, және мұқият орындалуға тиісті.

Екінші. Ана тілін жетік білмейтін қазақты, билікке алмау керек, ал толық меңгерген басқа ұлт өкілдерінің жалақысын кем дегенде 30 пайызға дейін өсірген дұрыс. Қалай болғанда да, әдетіміздей қолды қусырып отыра бермей, іске жаңадан серпініс беретін шара қолдану қажет. Орыстар: «подлежащий камень вода не бежит» дейді. Намыссыз, мәнсап құмар қазақты мәжбүрлемесек, ана тілін ешқашан, өз еркімен үйренбейді. Оған 30 жылдың ішінде көзіміз анық жетті.

Үшінші. Қазақтың намысын ояту қажет. Ана тілінде сөйлеу отбасынан басталмаса, балаларымызда ұлттық рух, санасезім қалыптаспайды. Оларсыз басқалармен бәсекеге түсу мүмкін емес. Мұны салихалы түрде насихаттау керек.

Төртінші. Нәтиже бермейтін мекемелер, іс-шаралар, штатта қазақ тілі маманын ұстау жойылсын. Бұлай болмаса көзбояушылықтан, пайдасыз шығыннан ешқашан құтылмаймыз.

Бесінші. Балабақшалар негізінен қазақ тіліне ауысуы керек. Одан қорқудың қажеті жоқ. Берең-сараң шовинистер шулайды да қояды. ҚАЗАҚ тіл мәселесін өз елінде шешпесе қайда барып шешеді. Жалпы, қай халық болсада, ойы түзу адам мұны сөзсіз түсінеді және қолдайды. Бұған күмәндеріңіз болмасын. Орыс тілін білгенінен ұтпаса, ешнәрсе жоғалтпайды. Бұл тарихта болған дүние. Орыс тілінде түркі сөздерінің бары көп нәрсені білдіреді. Оны ешкім жоққа шығара алмайды. Біз болсақ ойланбастан арам ниеттілердің жетегінде кетіп, өз тіліміздің ұмытып, орыс тілін ана тіліміз деген масқара жағдайға жеттік.

Алтыншы. Аталған ұсыныстар үлкен жауапкершілікті, дайындықты созбағанды қажет ететін өте маңызды жұмыс. Осы талаптардың деңгейіне сай іс атқармасақ, артық қыламыз деп, тыртық жасаймыз.

Тіл мәселесін көтергенім қылмыс бола қоймас. Өз басым барлық ұлтты, олардың тілін, дәстүрін сыйлайтын адаммын. Бар тілегім, оларда Қазақстанды шын жүрегімен Отанымыз деп, тіліміздің мемлекеттік дәрежеде екенін құрметтесе деймін. Менде ұлтшылдықтың иісі де жоқ. Бірақ отаншыл, ұлтжанды екенімді жасырмаймын. Осы айтқаным жай сөз емес екеніне мысалдар келтірейін.

Әр уақытта басымды иіп, еске алатын төрт ұстазымның 1-і ғана, қазақ. Өмірімде сыйласқан, жекжат болған адамдардың ішінде басқа ұлттардың өкілдері жеткілікті. Жұмысты негізінен орыс пен украиндардың арасында атқардым. Солардың сеніміне және құрметіне ие болдым. Ана тілім мен орыс тілін, шамам келгенше меңгеруге тырыстым. Одан тек ұттым. Үйде қазақша сөйлейміз. Немере, шөберелерім ана тілінде оқиды. Сонымен қатар, орыс және ағылшын тілдерін де, меңгерулерін қадағалаймын.

Кезінде бабаларымыз 23 мемлекетті басқарған деген ақпарат бар. Ресей патшалары, Кеңес Одағын билегендер, қазақтан сескеніп, құйтырқы саясат жүргізгені бекер емес. Өйткені, шынайы қорытындылап, ақылменен түсініп, келешекті ойлағанымыз жөн. Ресеймен достық қарым-қатынаста болуға мәжбүрміз. Бірақ, тереземізді тең ұстауға, тізгінді қолдан шығармауға міндеттіміз! Басқа жол болашағымызға жасаған опасыздық болады. Тағдырымызды қолға алайық, ағайын! Алла жар болсын.

Ө. КӨПЖАСАРОВ.
ТАЛДЫҚОРҒАН ҚАЛАСЫ

Дүйсенбі - Понедельник, 20 қыркүйек

ҚАЗАҚСТАН

06.00 03.45 Әнұран
06.05 Д/ф «Көшпенділер»
06.20 «Күміс-көмей»
07.00 «ТАҢШОЛПАН»
10.00, 18.00 Т/х «Ғашықтық дерті»
12.00,17.15 «Qyzyk eken»
13.00, 17.00, 20.00, 01.35 Aqparat
13.15 «Айдаһарлар: Шалғайдағы шытырман»
13.40 «Хайди»
14.00, 03.00 «Теледәрігер»
15.00 Apta
15.50 «Ер Қанаты»
16.00, 21.30 Т/х «Самалмен Сырласу»
17.15 «Qyzyq Eken»
20.35, 02.10 «Ashyq Alan»
22.30 Т/х «Жат мекен»
23.30 Т/х «Қанатсыз Құстар - 2»
00.30 «Сана»

ХАБАР

06.00,02.00 ҚР Әнұран
06.00 «Хабарлайын»
07.00 «Таңғы хабар»
10.00 «Бір туынды тарихы»
10.45 Әсем Әуен
11.45 «Келінжан-3»
13.00 Т/х «Сырлы қала»
15.00 «Бүгін»
16.00, 23.45 Т/с «Департамент»
18.00 Мегахит. «ЦИФРОВАЯ РАДИОСТАНЦИЯ»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Бизнеске бағыт»
21.00 Итоги дня
21.30 Т/х «Рауза : Сакураның гүлдеуі»
22.30 Премьера! «Национальный интерес с Ерланом Бекхожиным»
01.30 «Discovery : Как устроена Вселенная»

АСТАНА

06.00 «Ән мен әзіл»
06.30«Қара ой»
07.00 «Ұрланған тағдыр»
08.00 М/ф «Маша и медведь»
09.40, 22.00 Т/х «Үзілген моншақ»
11.20, 21.00 Т/с «Қара ниет-2»
12.15,23.20 Т/х «КЭ БЭК»
14.00 «Айтарым бар»
15.00 «Сүлеймен Сұлтан»
16.20 «Аладдин»
17.30 Т/х «Ана»
20.00, 01.40 «Астана таймс»
00.50 «Келіндер»
02.10 «Біреудің есебінен»
02.55 «KazNet»
03.15 «Үздік әзілдер»
03.50 «Отбасы»
04.35 Той жыры
05.05 «Сырты бүтін»
05.30 «Әзілстан»

ЕВРАЗИЯ

06.00,03.40 «Әйел сыры»
07.00 «Қайырлы Таң»
09.00 «Доброе утро, Казахстан!»
11.00 «Жить здорово»
12.00 «На самом деле»
13.00 «Пусть говорят»
14.15, 03.25 «112»
14.30 «QOSLIKE»
18.30,03.40 «Басты жаңалықтар»
19.00 «Көреміз»
20.00 «Главные новости»
20.40 Т/с «Подсудимый»
01.10 Ночной Кинотеатр. «Лучшие враги»
02.15 Т/с «Серафима прекрасная»
00.40 «Лучшие враги»
02.15 «Серафима прекрасная»
04.05 «Той заказ»

КТК

07.00 Әнұран
07.05 Т/х «Ясминнің тағдыры»
08.20 Т/х «Журналист»
09.20 «Потерянные счастье»
11.30 «Держи меня за руку»
15.50, 01.45 «Одиночка»
18.00 Т/х «Махаббат ойындары»
19.30 Кешкі жаңалықтар
20.00, 02.25 АСТАРЛЫ АҚИҚАТ
21.00 Вечерние новости
21.40 «На краю»
00.00 «Морские дьяволы. Особое задание»
03.10 «Әйел қырық шырақты»
03.50-04.20 Кешкі жаңалықтар

ЖЕТІСУ

07.00 Әнұран
07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.00 Апта (қаз)
10.00 Апта (рус)
11.00 «Жүрек сөзі»
11.45 «Спорт» (әдіс)
12.00 «Қазақ үні»
12.35 «Полицейская служба»
13.00 «Олжа»
13.30 «Әсем әуен»
14.00 «Ауылдағыағайын»
14.30 «Әсем әуен»
15.00 Д/ф «Мәдени қазыналар»
15.15 «Өмір жолдары» Ербол Байырбеков 2018 концерті
16.30 Д/ф «Кеңауқымда»
17.00 «Шашу» /тікелей эфир/
17.45 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
17.52 «Тәуелсіздік жылнамасы»
18.00 Жаңалық
18.15 Новости
18.25 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
18.35 «Жанашыр» /тікелей эфир/
19.20 «Тәуелсіздік жылнамасы»
19.30 «Қазақтілі»
19.45 «Бүгінгідін»
20.15 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.00 Д/ф «Кең ауқымда»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Әндер мен жылдар» 1 бөлім 2015 концерті
23.10 Новости
23.35 Жаңалықтар
00.00 Әнұран

31 КАНАЛ

05.58 Әнұран
06.00 Әзіл студио
06.50 Неге?
08.10 «Суд идет»
09.20 «Иффет»
10.40 «Жанкешті ханымдар»
13.00 «Құзғын»
14.00 «Аладдин»
14.30 «Лило и Стич»
15.30 «Волки и Овцы. Ход свиньей»
17.00 «Суд идет»
18.00 What's up?
18.10 «Месть Пушистых»
20.00 Информбюро
21.00 «Ворон»
21.50 «Ангелы и Демоны»
00.30 Д/ф «В мире чудес»
01.30 Кел, татуласайық!
03.30 1001 анекдот
03.30 Алдараспан, Нысана, Шаншар әзілдері
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00,05.00 «Қуырдақ»
07.00 «Оян, QAZAQSTAN»
09.00, 15.00 «Мезгілсіз сезім»
10.00 Т/с «Дом на холодном ключе»
14.00 Т/х «Гудия»
16.00 «Там, куда падают звезды»
17.20 «Родком»
17.50 «Три в одном»
19.00 «Студия 7»
19.30 «Скорая помощь»
21.40, 03.20 «Ағайындылар»
23.40 Т/х «Арам ақша.Адал махаббат»
00.40 «Повелитель бури»

Сейсенбі - Вторник, 21 қыркүйек

ҚАЗАҚСТАН

06.00 03.55 Әнұран
06.05 Д/ф «Көшпенділер»
06.20, 13.00, 17.00, 20.00, 01.35 Aqparat
07.00 «ТАҢШОЛПАН»
10.00, 18.00 Т/х «Ғашықтық дерті»
12.00,17.15 «Qyzyk eken»
13.15 «Хайди»
14.00, 03.05 «Теледәрігер»
15.00 «Мәселе»
15.35 «Тәуелсіздік тарландары»
16.00, 21.30 «Самалмен сырласу»
20.35 «Ashyq alan»

ХАБАР

06.00,02.00 ҚР Әнұран
06.00 «Хабарлайын»
07.00 «Таңғы хабар»
10.00 «Бір туынды тарихы»
10.45 Әсем әуен
12.00, 21.30 «Рауза: Сакураның гүлдеуі»
13.00 «Сырлы қала»
15.00 «Бүгін»
16.00, 23.15 Т/с «Департамент»
18.00 Мегахит «Спасение»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Тарих айнасы »
21.00 Итоги дня
01.15 «Discovery: Как устроена Вселенная»

АСТАНА

06.00 «Ән мен әзіл»
06.30 «Қара ой»
07.00 «Ұрланған тағдыр»
08.00 М/ф «Маша и медведь»
09.40, 22.00 Т/х «Үзілген моншақ»
11.10, 21.00 Т/с «Қара ниет-2»
12.15,23.20 Т/х «КЭ БЭК»
14.00 «Айтарым бар»
15.00 «Сүлеймен сұлтан»
16.20 «Аладдин»
17.30 Т/х «Ана»
20.00, 01.40 «Астана таймс»
20.55 Loto 5/36
00.50 «Келіндер»
02.10 «Біреудің есебінен»
02.55 «KazNet»
03.15 Үздік әзілдер
03.50 «Отбасы»
04.35 Той жыры
05.05 «Сырты бүтін»
05.30 Әзілстан

ЕВРАЗИЯ

06.00,03.40 «Әйел сыры»
07.00 «Қайырлы таң, ҚАЗАҚСТАН!»
09.00 «Доброе утро, КАЗАХСТАН!»
11.00 «Жить здорово»
12.00 «На самом деле»
13.00 «Пусть говорят»
14.15, 03.25 «112»
14.30 «QOSLIKE»
18.30,03.40 «Басты жаңалықтар»
19.00 «Көреміз»
20.00 Главные новости
20.40 «Подсудимый»
01.10 «Лучшие враги»
02.15 «Серафима прекрасная»
04.05 «Той заказ»

КТК

07.00 Әнұран
07.05 Кешкі жаңалықтар
07.30 Т/х «Ясминнің тағдыры»
08.20 Т/х «Журналист»
09.20 «Новости»
10.00 «Было дело»
11.00, 21.40 «На краю»
13.30, 00.00 «Морские дьяволы. Особое задание»
15.50, 01.45 «Одиночка»
18.00 «Махаббат ойындары»
19.30 Кешкі жаңалықтар
20.00, 02.25 «Астарлы ақиқат»
21.00 Вечерние новости
03.10 «Әйел қырық шырақты»
03.00-04.20 Кешкі жаңалықтар

ЖЕТІСУ

07.00 Әнұран
07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Ауылдағыағайын» қайталау
10.30 «Қазақтілі»
11.00 «Жанашыр»
11.45 «Спорт» (әдіс)
12.00 «Шашу»
13.00 «Әндер мен жылдар» 1 бөлім 2015 концерті
14.00 «Ұлт құндылығы»
14.30 «Әсем әуен»
15.00 Д/ф «Мәдениқазыналар»
15.15 «Жан анам» 2016концерті
16.30 Д/ф «Кеңауқымда»
17.00 «Шашу» /тікелей эфир/
17.45 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
17.52 «Тәуелсіздікжылнамасы»
18.00 Жаңалық
18.15 Новости
18.25 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
18.35 «Дәрігеркеңесі» / тікелей эфир/
19.20 «Тәуелсіздікжылнамасы»
19.30 «Сегодня» /прямой эфир/
20.00 «Тәуелсіздік тұлғалары»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.00 «Арнайы репортаж»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Әндер мен жылдар» 2 бөлім 2015 концерті
23.10 Новости
23.35 Жаңалықтар
00.00 Әнұран

31 КАНАЛ

05.58 Әнұран
06.00 Әзіл студио
07.00 Информбюро
08.10, 17.00 «Суд идет»
09.20 «Иффет»
10.40 «Жанкешті ханымдар»
13.00 «Құзғын»
14.00 «What's up»
14.30 «Триггер»
18.00 «Скалолаз»
19.55 Зейнет.кз
20.00 Информбюро
21.00 «Ворон»
21.50 «Заложник»
00.00 «В мире чудес»
01.00 Кел, татуласайық!
03.00 Алдараспан, Нысана, Шаншар әзілдері
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00,05.30 «Қуырдақ»
07.00 «Оян, QAZAQSTAN»
09.00, 15.00 «Мезгілсіз сезім»
11.00, 17.50 «Сериал три в одном»
11.10, 19.30 «Скорая помощь»
13.45, 01.50 «Q-елі»
14.00 «Гудия»
16.00 «Там, куда падают звезды»
17.20 «Родком»
19.00 «Студия 7»
21.40, 03.00 «Ағайындылар»
23.40 «Арам ақша. Адал махаббат»
00.40 «Анна-детектив»

Сәрсенбі - Среда, 22 қыркүйек

ҚАЗАҚСТАН

06.00,03.55 Әнұран
06.05 Д/ф «Көшпенділер»
06.20, 13.00, 17.00, 20.00, 01.35 Aqparat
07.00 «ТАҢШОЛПАН»
10.00, 18.00 Т/х «Ғашықтық дерті»
12.00, 17.15 «Qyzyq eken»
13.15 «Хайди»
14.00 «Теледәрігер»
15.00 «Келбет»
15.30 «Атамекен»
16.00, 21.30 «Самалмен сырласу»
18.00 Т/х «Ғашықтық дерті»
20.35 «Ashyq alan»
22.30 Т/х «Жат мекен»
23.30 «Қанатсыз құстар-2»
00.30 «Сана»
02.10 «Ashyq alan»
03.00 «Теледәрігер»

ХАБАР

06.00,02.00 ҚР Әнұраны
06.00 «Хабарлайын»
07.00 «Таңғы хабар»
10.00 «Бір туынды тарихы»
10.45 Әсем Әуен
11.15, 21.30 «Рауза: Сакураның гүлдеуі»
13.00 «Сырлы қала»
15.00 «Бүгін»
16.00, 23.15 «Департамент»
18.00 «Кровь искупления»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Отдел журналистских расследований»
21.00 Итоги дня
01.15 «Discovery: Как устроена Вселенная»

АСТАНА

06.00 «Ән мен әзіл»
06.30 «Қара ой»
07.00 «Ұрланған тағдыр»
08.00 М/ф «Маша и медведь»
09.40, 22.00 Т/х «Үзілген моншақ»
11.10, 21.00 Т/с «Қара ниет-2»
12.15, 23.20 Т/х «КЭ БЭК»
14.00 «Айтарым бар»
15.00 «Сүлеймен сұлтан»
16.20 «Аладдин»
17.30 Т/х «Ана»
20.00, 01.40 «Astana times»
20.55 «Loto 6/49»
00.50 «Келіндер»
02.10 «Біреудің есебінен»
02.55 «KazNet»
03.15 «Үздік әзілдер»
03.50 «Отбасы»
04.35 Той жыры
05.05 «Сырты бүтін»
05.30 Әзілстан

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Әйел сыры»
07.00 «Қайырлы таң, ҚАЗАҚСТАН!»
09.00 «Доброе утро, КАЗАХСТАН!»
11.00 «Жить здорово»
12.00 «На самом деле»
13.00 «Пусть говорят»
14.15 «112»
14.30 «QOSLIKE»
18.30, 03.40 «Басты жаңалықтар»
19.00 «Көреміз»
20.00 Главные новости
20.40 «Подсудимый»
01.10 «Лучшие враги»
02.15 «Две судьбы-2»
03.25 «112»
04.05 «Той заказ»

КТК

07.00 Әнұран
07.05 Кешкі жаңалықтар
07.30 Т/х «Ясминнің тағдыры»
08.20 «Журналист»
09.20 НОВОСТИ
10.00 «Было дело»
11.00, 21.40 «На краю»
13.30, 00.00 «Морские дьяволы. Особое задание»
15.50 «Одиночка»
18.00 «Махаббат ойындары»
19.30 Кешкі жаңалықтар
20.00 «Астарлы ақиқат»
21.00 Вечерние новости
01.45 «Одиночка»
02.25 «Астарлы ақиқат»
03.10 «Әйел қырық шырақты»
03.50-04.20 Кешкі жаңалықтар

ЖЕТІСУ

07.00 Әнұран
07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Ұлт құндылығы» қайталау
10.30 «Сегодня»
11.00 «Дәрігер кеңесі»
11.45 «Спорт» (әдіс)
12.00 «Шашу»
13.00«Әндер мен жылдар» 2 бөлім 2015 концерті
14.00 «Ауылдағыағайын»
14.30 «Әсем әуен»
15.00 Д/ф «Мәдени қазыналар»
15.15 «Туған жерім» Ләззат Байырбекованыңконцерті
16.30 Д/ф «Кеңауқымда»
17.00 «Шашу» /тікелей эфир/
17.45 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
17.52 «Тәуелсіздік жылнамасы»
18.00 Жаңалық
18.15 Новости
18.25 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
18.35 «Сыралғы» /тікелей эфир/
19.20 «Тәуелсіздікжылнамасы»
19.30 «Бүгін» /тікелей эфир/
20.00 «Алматы облысы - 20 жыл (20 тұлға)
20.10 «Тұғырдағы тұлға»
20.15 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
20.30 Қорытындыжаңалықтар
21.00 Д/ф «Кеңауқымда»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Әуелетіпән салам» Нұржан Жанпейісовтың концерті
23.10 Новости
23.35 Жаңалықтар
00.00 Әнұран

31 КАНАЛ

05.58 ҚР Әнұраны
06.00 Әзіл студио
07.00 Информбюро
08.10 «Суд идет»
09.20 «Иффет»
10.40 «Жанкешті ханымдар»
13.00 «Құзғын»
14.00 «What's up?»
14.30 «Триггер»
17.00 «Суд идет»
18.00 «Драйвер на ночь»
20.00 Информбюро
21.00 Пенсия.kz
21.05 «ВОРОН»
22.00 «Отчаянный»
00.10 Д/ф «В мире чудес»
01.10 Кел, татуласайық!
03.00 Алдараспан, Нысана, Шаншар әзілдері
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00, 05.30 «Қуырдақ»
07.00 «Оян, QAZAQSTAN»
09.00, 15.00 «Мезгілсіз сезім»
10.00, 17.50 Т/с «Три в одном»
11.10, 19.30 «Скорая помощь»
13.45,01.50 «Q-елі»
14.00 «Гудия»
16.00 «Там, куда падают звезды»
17.20 «Родком»
19.00 «Студия 7»
21.40, 03.20 «Ағайындылар»
23.40 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
00.40 «Анна-детектив»

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

МАМАН МІНБЕРІ

«АЛТЫН ТАМЫР» ӨСІМДІГІНІҢ ӘСЕРІН ЗЕРТТЕУ

Қалқанша безінің патологиясы қазіргі әлеуметтік және медициналық өзекті мәселелердің бірі болып табылады. Гипотиреоз деген ересек тұрғындар арасында аса жиі байқалатын эндокриндік жүйенің бұзылуы. 90 пайыздық жағдайда серологиялық ТСГ мөлшерінің артуынан туындайтын субклиникалық гипотиреоз түрінде көрінеді.

Ағзаның төзімділігін арттыруда антиоксиданттық қасиетке ие препараттарды қолдану тиімді болып табылады. Осыған орай invitro жағдайында гипотиреозға ұшыраған адамдардың эритроциттер мембраналарының эритроциттер төзімділігіне жұмыста тәжірибелік «Алтын тамыр» өсімдігінің сығындысының әсері анықталды. Мәселен, тәжірибелік гипотиреозға ұшыраған адамдардың биологиялық мембраналарының құрылымы мен қызмет ету күйін зерттеу; тәжірибелік гипотиреозға ұшыратылған адамдарда «алтын тамыр» өсімдігінің сығындысының қорғаушы әсерін бағалау.

Осыған сай, биология ғылымдарының кандидаты Берікжан Өксікбаевтың бастамасымен Физика-математика бағыттағы Назарбаев Зияткерлік мектебінің 9 «С» сынып оқушылары К. Толегенова, Д. Сибай, Е. Аман І. Жансүгіров атындағы Жетісу университетінің жаратылыстану пәндері кафедрасының зертханасында ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізді.

Зерттеуге қатысушылар топ-топқа бөлінді. Атап айтсақ, бақылау тобы, тәжірибелік, яғни, гипотиреозға ұшыраған адамдар тобы және гипотиреоз кезінде алтын тамыр өсімдігінің сығындысын қабылдаған арнайы топ. «Алтын тамыр» өсімдігінің сығындысы гипотиреоз туындатылғаннан кейін үш апта адам салмағына шаққанда 10 мг/кг мөлшерде асқазан жолы арқылы берілді.

Зерттеу нәтижесінде фармакологиялық препараттарды қолдану гипотиреоздың әсерін түзетуде мүмкіндіктері жетпеуіне, сонымен қатар олардың көптеген жағымсыз әсерлері болуына байлысты соңғы жылдары гипотиреозды дәрі-дәрмексіз емдеудің жолдарын игеру мен қолдану бойынша көптеген зерттеулер пайда болды. Осы бағытта биологиялық белсенді заттарды қолдану мүмкіндіктері қызықты да тиімді болып табылады.

«Алтын тамыр» өсімдігінің сығындысы антиоксиданттық қасиеттерінің деңгейі адамдардың гипотиреоздың зықымдаушы әсері кезінде эритроциттер мембраналарының төзімділігін жоғарылатады. Сондықтан жағымсыз факторлардың әсерінен мембраналардың тотыға зақымдануын тудыратын стрестік жәйттарда емдік мақсатта қолдану үшін ұсынуға мүмкіндік береді.

К. АСҚАРБЕКОВА,
Физика-математикалық бағыттағы Назарбаев Зияткерлік мектебінің биология пәнінің мұғалімі.

ТАРАПТАРДЫҢ ЖАРЫСПАЛЫЛЫҒЫ МЕН ТЕҢ ҚҰҚЫЛЫҒЫ

Азаматтық сот ісін жүргізу тараптардың жарыспалылығы мен теңқұқылығы негізінде жүзеге асырылатындықтан және оларға өзінің ұстанымын қорғауға тең мүмкіндік берілгендіктен, әр тарап өз талаптарының және қарсылықтарының негізі ретінде сілтеме жасайтын мән- жайларды дәлелдеуге, фактілерді растауға тиіс және оларға дау айтуы, қорғаныс құралдарын пайдалануы керек.

Дәлелдеу ауыртпалығы актілеріне, әрекеттеріне шағым жасалып отырған мемлекеттік билік, жергілікті өзін-өзі басқару органдарына, ұйымдарға, лауазымды адамдар мен мемлекеттік қызметшілерге жүктеледі. Екі жақтың әрқайсысы өз мүддесін жақтайтын сот шешімінің шығу мақсатын көздейді, сол себепті, міндетті түрде заңды талаптары мен бұзылған құқықтарын қорғау барысында өз құқықтық көзқарасын қуаттағанда, өзінің талаптары мен қарсылықтарын негіздеп, дәлелдеуге міндетті. Тараптардың жарыспалылығы қағидатына сай, іске қатысушылар сотқа тек заңдық маңызы бар фактілерді келтіріп және оларды бекітетін дәлелдемелерді ұсынып қана қоймай, оларды сот отырысында тексеруге қатысады.

Сондықтан, іске қатысатын адамдар, олардың өкілдері үшінші жақтар, сондай-ақ, куәлар, сарапшылар, мамандармен аудармашылар сот отырысының уақыты мен орны туралы хабарландырылады және соттың шақыру қағаздарымен сотқа шақырылады. Олар тапсырылғаны туралы хабарламасы бар тапсырыс хат, телефонограмма немесе жедел хат, сондай-ақ, хабарлаудың немесе шақырудың тіркелуін қамтамасыз ететін өзге де байланыс құралдарын пайдалану арқылы хабарлануы немесе шақырылуы мүмкін. Сот отырысына шақырылған адам, шақыру қағазын немесе өзге де хабарлауды қабылдап алудан бас тартса, оларды жеткізуші шақыру қағазына немесе өзге де хабарлауға, шақыруға тиісті белгі қояды, олар сотқа қайтарылады, сондай-ақ, бұл туралы акт жасауға құқылы. Адресаттың хабарлауды немесе шақыруды алудан бас тартуы істі қарауға кедергі болмайды және адам тиісінше хабарландырылған болып есептеледі. Сотқа қатысуға мүдделі тұлғалардың сот отырысы туралы алдын ала хабарлануына процесуалдық заңда көп көңіл бөлген. Бұл мәселе барлық сот сатыларында жіті қадағаланады.

Сот отырысына келмей қалған тұлғаның хабарланған сот туралы мәліметі болмаса, отырыс кейінге қалдырылады да, келмей қалған тарапқа қайтадан хабарландырылады. Егер, осындай мәлімет жоқ болса, іс бойынша қабылданған шешім заңсыз болып табылады. Қатысуға тиіс адамдар әлдебір себептермен сот отырысына қатыса алмайтын болса, ол туралы сотқа алдын ала хабарлауға және дәлелдемелер ұсынуға міндетті.

Айнұр ОРМАШЕВА,
Талдықорған қалалық сотының бас маманы.

ЖОЛДАУҒА-ҚОЛДАУ

Қоғамдағы әйелдер мен ерлердің орны туралы түсініктер мен құндылықтар, осымен байланысты стереотиптер мен әлеуметтік үрдістер ерекше өзекті мәселеге айналып отыр.

ӘЙЕЛДЕРДІҢ ҚОҒАМДАҒЫ БЕЛСЕНДІЛІГІН АРТТЫРУ

Өйткені, қазіргі дүниеде бейбітшілік пен тұрақтылықты қамтамасыз ету үшін зорлық-зомбылықсыз өмір сүрудің озық үлгілерін, барша адамзатқа ортақ құндылықтың негіздерін қарастыру қажеттігі туындауда. Қалыптасқан осындай жағдайда гендер мәселесін дәстүрлі дүниетаным шеңберінде қараудың маңызы ерекше.

Біздің республикамызда да әйелдер белсенділігін арттыру жолында айтарлықтай шаралар қабылданып, жүзеге асырылып келеді. Соның арқасында қазіргі кезде әйелдер қауымы ерлермен иық тірестіріп, еңбек етіп, ел экономикасын арттыруға өздерінің сүбелі үлестерін қосып жүр. Егемен Қазақстанның тәуелсіз қыздары әлемдік деңгейде дамып, өркениеттік мәдениеттен тиесілі өз орындарын тауып, саясатты да, бизнесті де, ғылымды да жан-жақты меңгеріп, қоғамның барлық саласына ер азаматтардан қалыспай, белгілі дәрежеде ірі қайраткерлер есебінде қызметтер атқаруда. Дегенмен, бұл бағыттағы жұмыстардың төрт аяғынан тең басып тұр деуге болмайды. Әлі де, бұл тұрғыдағы жұмыстарды жалғастыра отырып, жетілдіре түсу талап етіледі. Сондықтан гендерлік теңдікті қамтамасыз ету үшін тоқтаусыз жұмыстар жүргізіліп отыруы қажет.

Бұл жайында Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев 2021 жылғы 1 қыркүйекте Қазақстан халқына «ХАЛЫҚ БІРЛІГІ ЖӘНЕ ЖҮЙЕЛІ РЕФОРМАЛАР – ЕЛ ӨРКЕНДЕУІНІҢ БЕРІК НЕГІЗІ» атты жасаған Жолдауында: «Осы жаздың басында менің Жарлығыма сәйкес Үкімет Адам құқығын қорғау жөніндегі кешенді жоспарды бекітті. Осы маңызды құжат Қазақстанда адам құқығын қорғау жүйесін одан әрі жетілдіру үшін ұзақ мерзімді институттық негіз қалыптастырады. Атап айтқанда, кешенді жоспар қабылданғаннан кейін гендерлік теңдікті қамтамасыз ету үшін белсенді жұмыс басталды. Осыған орай, әйелдердің қоғамдағы экономикалық және саяси ұстанымын барынша қолдауды қамтамасыз еткен жөн. Бұл жұмысқа Президент Әкімшілігі жауапты», – деп атап көрсетті. Демек, алдағы уақытта осындай күрделі заманда қазақ қыздары өздерінің ұлттық ерекшеліктерін, табиғи нәзіктіктерін, ибалылықтарын сақтай отырып, қоғамдағы іс-әрекеттердің барлық түріне араласып, жетістікке жетуіне қолайлы жағдайлар туғызылатын болады.

Маржан САДУАҚАСОВА,
Алматы облысы МАЭС-ның судьясы.

БІР ЕЛ – БІР КІТАП

ЖАЗУШЫМЕН ЖҮЗДЕСТІ

ҚАЛАЛЫҚ ОРТАЛЫҚ БАЛАЛАР КІТАПХАНАСЫНДА ТӘУЕЛСІЗДІГІМІЗДІҢ 30 ЖЫЛДЫҒЫНА АРНАЛҒАН 30 КІТАПТЫҢ БАЛАЛАР ӘДЕБИЕТІ ЖАНРЫ БОЙЫНША ТАҢДАЛҒАН ЕРТЕГІ-АҢЫЗ КЕЙІПКЕРЛЕРІ МЕН ТАРИХИ ДЕРЕКТЕР ТӘУЕЛСІЗДІК КЕЗЕҢІНІҢ БҮГІНГІ ШЫНДЫҒЫМЕН БАЙЛАНЫСТЫРЫЛА СУРЕТТЕЛГЕН, ШЫМ-ШЫТЫРЫҚ ОҚИҒАЛАР ЖАНРЫНДА ЖАЗЫЛҒАН «АЛТЫН ТОСТАҒАНДЫ ІЗДЕУ» КІТАБЫНЫҢ АВТОРЫ, МӘДЕНИЕТТАНУШЫ, ЖУРНАЛИСТ, ЖАЗУШЫ, ФИЛОСОФИЯ ҒЫЛЫМДАРЫНЫҢ КАНДИДАТЫ, АУДАРМАШЫ ЗИРА НАУРЫЗБАЕВАМЕН ZOOM БАҒДАРЛАМАСЫ АРҚЫЛЫ ОНЛАЙН КЕЗДЕСУ ӨТТІ.

Кездесудің мақсаты – оқырмандарды Бату мен оның достарының бастан кешкендері повесін оқи отырып, автордың шығармашылығымен таныстыру. Кітап арқылы балаларға қазақ мәдениеті, тілі және тарихы туралы ақпарат ұсыну.

Онлайн кездесуде оқырмандар кітап авторына шығарма бойынша өздерін қызықтырған сауалдарын қойып, тұщымды жауап алды. Әдеби кеш соңында қатысушылар жазушыға осындай қызықты шығармасы үшін алғыстарын білдірді.

Кездесуге 3-5 сынып оушылары мен кітапхана қызметкерлері қатысты.

Ф. ЖАКУПОВА,
Талдықорған қалалық орталық балалар кітапханасының меңгерушісі.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ЖАҢА ЖИНАҚ

НҰР ЖАУСЫН ЖЫРЫ

Ақын Қасым Ботановтың негізгі мамандығы дәрігер. Жаны көркем әдебиетке жақындығы болар, ақ желеңін кие жүріп қаламын қолынан тастамай, өрнекті өлеңнің өлкесін шарлау мен барлау жасаған шақтарында, жүрегінің үлпілін жырға арқау етіп, көңілге қонымды жыр шумақтарын қағазға түсіріп жүруді үйреншікті дағдыға айналдыруға ықыласынта танытады.

Абайдың мұңы миыма еніп тамғанда,
Сәкеннің сазы қанатын керіп талғанда,
Тасбақа таулар тұралап, шөгіп қалғанда,
Қасымның жыры мені де елітті арманға, – деп, ақындыққа жақын жүруге ентіге еліктейтін кезі де осы кезең еді. Осы бір сәттен бастап талмай талаптанып, өзінше ізденіп, ішкі сырын, арман-мұратын игілікті іске ұластырып, талай көркемдік сипаты әсерлі, әуені әуезді туындыларды жазып та тастаған. Алғашқы балауса жырлары «Төрткүл дүние» атты ақын-авторлардың ұжымдық жинағында жарияланады. Бұдан кейінгі жылдары «Аяулы менің аңызым», «Жиһанкер жұлдыз», «Жанама жалған» жыр жинақтары баспадан шығады. Орыс ақындары Е. Евтушенко, А. Возносенский, Л. Мартынов. В. Федоров, М. Балыкин және басқалардың өлеңдерін қазақ тіліне аударып, тәржімешілікпен де шұғылданады. Серік Ақсұңқарұлы мен Руза Алдашева сынды танымал ақындардың жырларын орыс оқырмандарына таныстырған да осы Қасым ақын. Әдебиет саласындағы осындай жемісті еңбектері Теміртау қаласы әкімінің «Шабыт» алтын белгісімен атап өтілген.

Негізгі кәсібі шипагерлікпен қанаттастыра поэзияға нық табан тіреген Қасым Ботанов үздіксіз ізденісінің нәтижесінде келе-келе тақырыптарының көкжиегін кеңейтіп, эстетикалық-көркемдік дәрежесі кемелденген туындылары молайып қатты мұқабалы қалың кітапқа айналған деуге толық негіз бар. Бүгінде ой-өрісінің ауқымы ұлғайып, шеберлігі шыңдалып, бейнелі кескіндерді келістіре мүсіндейтін дәрежеге жетіп, талғамдары толысқан Қасым ақынның саңлақты санада алаулы жалындай маздайтын, жан-жүйені тебіренте қозғайтын шұрайлы да, шырайлы шумақты жырларын оқи отырып, автордың түйсік түйіндерінің тұжырымдарын мағыналы, құнарлы етіп ұсынатын алғырлық-тапқырлық талантына ризалық сезіміңді білдірерің хақ.

Ақын Қасым Ботанов төбесі көрінген сексен жасқа толуы қарсаңында «Нұр жаусын!» деп аталатын көлемі 540 беттік жырлар жинағын баспадан шығарып, оқырман қауымға ұсыныпты. Көп жылғы шығармашылығы жиынтығының түйінді қорытындысы іспетті осы жыр кітабына ақынның әр жылдарда жазылған, баспалардан жарық көрген өлеңдері, поэмалары, эсселері, аудармалары мен сын-сықақтары топтастырылған.

Көлемді жыр жинақты «Нұр жаусын!» деп атапты. Оның мән-мағынасын ақын былайша түсіндіреді. Мұсылман қауым бір-біріне «Ассалаумағалейкум» деген тілекпен сәлемдеседі. Бұл «Нұр жаусын!» дегенді білдіреді. Жауабы – «Уағалейкумссалам!» Мұнысы «Әлемге нұр жаусын!» деген ізгі ниет нышаны.

Жалауын жақсылықтың құлатпаған,
Бабамның ықыласы қуат маған.
Үніне қосыламын:
– Бар әлемге НҰР ЖАУСЫН! Уағалейкумссалам!»

Жыр шумақтары осылайша шапағатты шуағы шалқардай ізгі ниетті ілппипатты ақжарма тілекпен ұштастыра түйіндейді. Шындығында, жыр жинағының аталымының түпкі төркінінде жылы лебізді ілтипат пен әсемдікті әспеттейтін кіршіксіз ізгілікке үндейтін ой жатқаны анық. Осы ұстаным жинақтың өн бойынан сезіліп, қоңыр самалды жел екпіні аймалап тұрғандай сезімге бөлейді деуге лайықты жырлар да жеткілікті.

Көркем әдебиеттің әртүрлі жанрында қалам тербейтін Қасым ақынның ой толғамдары ауқымды да, кең көкжиегінің кемерлі өрісінің кеңдігімен. қамтитын тақырыптарының қилылығы мен сан алуандығының арқасында ерекшеленеді. Дестелі ойлары мен кестелі сөз өрнектері бір-бірімен жымдаса қабысып жататындығымен оқырман көңілінен дәп шығатындығы кәміл.

Барға разылық білдіріп, жоққа қанағаттық ниет танытып, өмірде тасымай, қиындыққа жасымай, талантын ізденімпаздықпен дамытып, жігерді жанып, сабыр сақтау арқылы жыр сүйетін жүректі нұрға бөлеп жүруге үндейтін шығармашылығының құндылығын арттыра түседі. Тазалықтың, пәктіктің, шынайы сезім түйсіктерінің қылын шертеді. Парасаттылық пайымдарын арқау еткен жырлары арқылы көңіл пердесін дәп басады. Бір қалыпты ырғақтың ішкі үйлесімділігін санаға қонымды қоңыр үнімен әспеттеп жеткізеді. Ойландырады. Өлеңдердің өрнегінің бедерлері де мәнерлі әрі нақышты екендігімен қуантады.

Жаңа өмірге тұмарын тағып қолдан,
Ұрпағына қасиет танып қонған,
Алыптар, баяғыдай алып болған.
Атамыз Алатау боп қалып қойған! – деп Ұлы даланың мықты қорғаны болған ата-бабаларымыз шын мәнінде алыптылығын ұрпағына сыйлап, бойларына дарытып, нықтап аманаттағандығын мақтанышпен айтуға толық құқылымыз. Сол алыптылықты бүгінгі ұрпақ алтын ғасырлы ұлан байтақ өлкеміздің күре тамырына айналдырып жатса, құба-құп!

Адамдардың денсаулығын сақтау бағытында тынбай еңбек ете жүріп, ақындық талантын ұштап, салиқалы жырларын жаза берген, Қасым еш жерде кеуде керіп, даңдайсып даурықпайды. Айқайламайды да. Ізденісін ірікпей жүріп романтизм дерлік тұжырымдарды біліктілікпен емен жарқындыққа үндейтін тиянақты ой түйіндейді. Бұл бағытта тындырғаны да, өзіндік қолтаңбасы да бар. Көбіне имандылық иірімдеріне, адами ұстанымдарға, ұлттық үрдістің үлгі тұтарлық өнегелеріне тереңдей үңіледі.

Қаламының ұшынан ақ қағаз бетіне төгілген тегеурінді жырлары арқылы жан жарақатын емдесем деген игі ниетті ойының құнарлылығынан көңілге күш-қуат беріп рухтандыра түсетінін аңғарамыз. Иірімдері нәзіктігімен жүрекке ұялайды. Жұмыс арасында талмай ізденістерінің белгісіндей тапжылмай жазып, оқырманының жүрегіне жылы ұялайтын жырларды дестелеп кестелегені көңілді көншітеді. Соны ойлар сомдайды. «Мәңгілік ел» атты өлеңінде:

Дүниені дүрліктіріп, сән құрып,
Маңдайымнан иіскейді таң күліп,
Көк төсіне көкбайрағын көтеріп,
Ынтымағын сақтаған Ел – мәңгілік,
– деп бірліктің бекемдігін жырға арқау етеді.

Таң шапағын төгіп тұр аямай-ақ,
Шалшық кешіп самал жүр жалаң аяқ.
Жылап алып жүгіріп кететұғын,
Табиғаттың мінезі баладай-ақ, – деп, жаратылыстың құбылысын осылайша тартымды теңеулермен жеткізуі де құптарлық жайт.

Ақын Қасымның қалам тербейтін тақырыптары да әр алуан. Қайсысын жазсада, ойланып толғанып, жүрегінің лүпілін сіңіріп барып, өзіндік тұжырымдарын қағаз бетіне бедерлеп түсіреді. Оқырманын ынталандыратын ойларды қамтиды. «Сизиф» атты өлеңінде:

Тынбаса да тигенше басы жерге.
Борышты боп өтеді ақын елге.
Халық жүгін көтеріп қаламымен,
Домалатып барады тасын өрге
– деп, ақындардың өршіл рухын биіктетумен бірге, жауапкершілігі үлкен міндет жүктейді.

Ақынның топшылап пайымдауынша, «Даланың жыры – қырандар қанатынан қайырылған дауылпаз жыр. Дананың жыры, шапағат пен махаббат туралы жыр. Даланың жыры ананың жыры» деп бағалап, ұлтын жан-тәнімен сүйетіндігін парасаттылық пайыммен ой елегінен өткізеді. «Сексеуіл» жырында:

Табанын құмға қарытып,
Тереңге тартқан тамырын.
Сексеуіл – абзал арысым,
Өзімді сенен таныдым.
Өрмелеп шығып қыратқа,
Балтырдан баттық шағылға.
Жібермес жерден қуат бар,
Тереңге тартқан тамырда, – деп, мықтылық пен төзімділіктің жеңбейтін қиындығы жоқ дегенді уағыздайды.

Туған жердің топырағын қадір тұтатын ақынның сағынышы да ала-бөтен, Бұл бағыттағы өлеңдеріне өрнегі келісті теңеулер тауып, айтарын кемелдендіре түсуге де бейім-ақ. Сондықтан болар, бәлкім, кіндік кескен топыраққа, өскен жерге деген ыстық махаббаты да әдемі өріледі. Көңілге жарасымды көрініс табады. Атап айтар болсақ, туған елге аңсары ауып келе жатқан ақын, «Алдымнан шығып балауса бау сағымданып, Сәмбі тал суға тұрады саусағын малып, Арғымақтары тұнықтан жүзіп ішетін, Жұтсаң ғой шіркін, Іленің кәусарын қанып» деп, ауылын ынтыға аңсайды. Перзенттік парызды өтеуді ойға алса, елжіреп егіле еміренеді.

Сонау жылдары алқынып ағатын арналы Іле өзенінің сағасындағы Құйған елді мекеніндегі онжылдықты бітірген мектебіне келгенде: «Білімнің балын санама құйған, Балаймын сені анама Құйған» деп жыр шумағын төгілдіре жөнелетіні және бар. Өскен өлкесінің топырағына табаны тигенде киелі жердің дем берер рухының асқақтығының әсері болар, әйтеуір жігері жасындай ұшқындап, жан жалауы желбірей жөнелетіні кәміл.

Табиғатының өзіндік ерекшелігі бар туған жер аясында болуды сағынышпен еске алған ақын жүрегі үлпілдей түседі. Өйткені, ол «Топырақ» деген өлеңінде:

Туған далам – киелі қасиетім,
Үмбетіңмін алдыңда бас иетін.
Топырақтан жаралғам, топырақ боп,
Қара жердің бөлісем қасіретін, – дей келе:
Қанымда қайнап алапат сезім,
Қапасты бұздым, азатпын.
Еншіме біреу алартса көзін,
Құрбаның болар Қазақпын, – деп, рухын асқақтатып, қайраттанып, айбаттана түсетінін адами қасиеттің ең асыл үрдісі перзенттік парызды пір тұтатындығын паш ететін ұғым деп бағалаған абзал. Ақын шынайы сүйіспеншілік сезімін ашық айту арқылы қандай қиындық болса да, тауқыметі мен тақсіретіне ортақтас екендігін перзенттік парыз санайды.

Қасымның өзіндік бойтұмарына айналған имандылық қасиетті алтын тұғырлы темірқазық етіп алып, оны жинақтағы желілі өлеңдер, поэмалары мен ой тұжырымдары, бірін-бірі толықтырып тұратындай біртұтас өлең өлкесін шарлатады. Қайсысын оқымаңыз, маңыздылығымен, ойлылығымен санаға сәуле түсіретіндей тартымдылығымен тұшындырады. Адами қасиетті пір тұтатындығы жырларының өне бойынан сезіліп тұрады. Бұлталақтатпай дәлдікпен ізеттілік ниетті негізге алады. Жырларының деншілігі ұлттық үрдістерді дәріптеуге негізделген. Өрнекті өлеңдері көркемдік бояуы қанықтығымен ынталана оқуға тартып тұрады.

«Жер адамға табынудан шаршады, Адам жерге табынатын күн жетті» деп есертуі де заңдылық. Асқақтаған астамшылыққа, кесір-кесапаттыққа, дандайсушылыққа, орынсыз қайталанатын кесірлікке өктемдік көрсетудің артықтау екендігіне көңіл аударды.

Мен – Соғыспын. Алапат ғасырлардың
Берекесін бүлдіріп, қашырғанмын...
Жиырмасыншы ғасырда жерленіп ем,
Жиырма бірде тіріліп алмаңыздар, – деп ескерту арқылы, талай қыршындарды құрбандыққа шалған сұм соғыстың тақсіретін енді қайтіп ауыртпалығын басқа салмасын деп тілеп, мезгілсіз өлім өртін тұтандырып алмауға үндейді.

Алматыдағы Республика алаңын қанға бөктірген Желтоқсан құрбандарына арналған «Қара суық» жырында:

Жастарымның жүрегін жұлқып жігер,
Жауыздықтан жеркеніп сілкінді жер.
Ауыздығын шайнап жүр әлі күнге,
Адамзаттың алдында айыптылар, – дей келіп:

«Көз алдында күркіретіп көмейді,
Көсем болып сөйлейтіндер көбейді» деуі де ақиқатпен астасып жатқан күнделікті көрініс екенін ешкімде жоққа шығара алмас. Адамның жан дүниесінің тылсымына, ішкі сырларына үңіліп, қалтарыстары сан қилы тірліктің бұлтарыстарын бұрмаламай жырға арқау етуге ақын Қасымның көбірек көңіл бөлетіндігін аңғардық.

Қоғамда кесір-кесепаты шаш етектен асатын түйіткілдерді де назардан тыс қалдырмайды. Мінеп-сынауға батыл барады. Олқылықты төзбестік пейілмен сөз сойылымен осады. Өздерін елден алшақ ұстайтындарды мансапқорлық пиғылдағыларды, бірбеткейлік тойымсыздық пен нысапсыздыққа баратындар да қалам ұшынан тыс қалмайды. Сын қармағына ілініп жатады.

Жинақта «Аулым менің аңызым» поэмасы, «Авсралия дәптері» «Жұдызнама жорамалдары» тұрғысындағы топтама өлеңдердің айтары да, көңілге қонымды тұстары баурайтыны кәміл.

«Ақын туған өлкеде» сонеттер гүлтәжі «Аманат қып ұрпаққа басты арманын, сұңқар жырды ұшырған Арқа жері, Дәуірінің шертеді дастандарын» дей келіп, Сәкен Сейфуллиннің рухына бағышталған көлемді жыр-дастанның да тағылымды тұстары мол туынды..

Ақын Қасым көпшілік ортаның да жарастығы мен шаттығын жалғастырып, қоңыр үнді дауысымен әсем әндерді әуелетіп, өзінің де, қонақтардың да мерейін үстем ете түсетін сәттері де бар. Өршіл рухпен өрнектелген өлеңдерімен, тыңдаушысының құлақ құрышын қандыратын әспетті өнерімен жұртшылық назарына іліккен ақын Қасым Ботановтың «Нұр жаусын!» жыр жинағының бірқыдыру сыры, міне, осындай.

Әли ЫСҚАБАЙ,
Алматы облысының
Құрметті азаматы.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

МЕРЕЙ

ЖУРНАЛИСТИКАНЫҢ ҚАРА НАРЫ

МУЗЫКАДА – ДЫБЫС, СУРЕТТЕ – СЫЗУ, КИНОДА – БЕЙНЕ, БИДЕ – ҚОЗҒАЛЫС ЕҢ БАСТЫ РӨЛ ОЙНАСА ДЕГЕН АНЫҚТАМАҒА ЖАЗУДА – СӨЗ БЕН СӨЙЛЕМ МАҢЫЗДЫ РӨЛ АТҚАРАДЫ ДЕП ЖАЛҒАСАҚ БОЛАТЫН ШЫҒАР. БАЛА КЕЗІНЕН ЖАЗУДЫ СЕРІК ЕТІП, ӨМІР-ЖОЛЫН ЖУРНАЛИСТИКАМЕН САБАҚТАСТЫРҒАН АҒАМЫЗ ДА *«НЕ ЖАЗСАҢ ДА ӘУЕЛІ СӨЗ БЕН СӨЙЛЕМДІ ДҰРЫС ҚОЛДАНУҒА БАРЫНША МҰҚИЯТ ҚАРАҒЫҢ. ӨЙТКЕНІ СЕНІҢ ҚАТЕ ҚОЛДАНҒАН СӨЙЛЕМІҢ ЕРТЕҢ БІРЕУДІ ШАТАСТЫРМАУЫ ҚАЖЕТ. ЖАЗУДЫҢ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ ОСЫ»* ДЕП ҮНЕМІ ҚҰЛАҚТАНДЫРЫП ОТЫРАТЫН. АҒАЙДЫҢ БҰЛ АЙТҚАНЫН ЖУРНАЛИСТИКАДА ҰРАН ЕТІП КЕЛЕТІН ШӘКІРТТЕРІ АЗ ЕМЕС.

Бала жасынан қаламгерлікке бет түзеп, газет-журнал мен кітаптың ортасында есейген Болат АБАҒАН Шығыс Қазақстан облысы, Тарбағатай ауданының Жетіарал деп аталатын шағын ауылында дүниеге келді. Орта мектепте оқып жүріп-ақ сөзден сурет салған баланың қабілет-қарымын ұштауда сол тұста қазақ тілі мен әдебиет пәнінен сабақ берген КСРО және Қазақстанның еңбек сіңірген мұғалімі Қанипа Бітібаеваның зор үлесі бар. Мектепте жүріп: «*Бүгін аппақ қар жауып тұр. Адамдардың бірі жұмысқа, бірі сабаққа асығып барады . Біреулер ақ қарға аяғымен өткенін жазып жатса, енді бірі жететінін жазып жатыр*» деп жазғанынан-ақ ұстаздардың ұстазы болған Қанипа апай шәкіртінің, яғни, бала Болаттың жазу әлемінен ойып орын алатындығына сенді. Әке мен ананың, ұстаздың ақ батасы, бала арманы Болат ағаны алға жетеледі.

Мектепті бітірген жылы жоғарғы оқу орнына түсуге бірден жолы бола қоймады. Сүйген қызы Бибігүлдің «әскерден келгенше күтемін» деген жауабын алып, Отан алдындағы борышын өтеуге Моңғол Халық Республикасына аттанды. Екі жыл әскери борышын өтеп келген соң көп ұзамай Алматы қаласына жол тартты. Бұл кезде Бибігүлі де сол қалада оқып әрі жұмыс істеп жүрген еді. Мұнда келген соң ағамыз Алматы үй құрылысы комбинатына жұмысқа орнығады. Бір жылдан кейін Бибігүлімен шаңырақ құрып, Ақерке есімді қызы дүниеге келеді.

Жұмыс істей жүріп жоғарғы оқу орнына түссем деген бала арманына қол жеткізу үшін ол ҚазМУ- дегі дайындық курсына оқуға түседі. Содан бір жыл өткен соң қабылдау емтиханын жақсы тапсырып, шығармадан бесте бес алып, студент атанады. Оның жазуға деген қабілетін байқаған университет ұстаздары журналистика факультетіне қабылдайды. Жұмыс істей жүріп оқуды сырттай бітіріп шығады.

Университетті тәмамдаған жылы мемлекеттік комиссия төрағасы болған жазушы, журналист Сейдахмет Бердіқұлов жұмысқа шақырады. Бұл кезде ағамыз бір бөлмелі пәтерде тұрып жатқан. Сондықтан бірден барамын демепті. Өйткені, жұмыс істеп жүрген жерінен үш бөлмелі пәтерге кезекке тұрып қойған. Бірақ, арада Кеңес одағы ыдырап, үй кезегінің быт-шыты шығып, бәрі аяқсыз қалады. Содан жазудан қол үзіп, қарайып қалмайын деген оймен газеттерден жұмыс іздейді. Бұған дейін құрылыс саласында жүрген оны бірден ешкім жұмысқа ала қоймайды.

«*Өмір болған соң жақсы мен жаман қатар жүреді. Адам болған соң да алдында жақсылардың жолығуы өмір заңдылығы емес пе. Қолыма басылым бетіне шыққан әңгімелерімді алып «Алматы ақшамы» газетіне барып көрдім. Бірақ, жұмысқа алмады. Сөйтіп, облыстық «Жетісу» газетіне журналист керек екенін естіп, бас редакторына жолықтым. Ол кезде редактор – Баймолда Мусин еді. Бастықтың кабинетінде бір жарым сағаттай отырдым-ау деймін. Осы уақыт аралығында ол маған түрлі сауал қойды, менде ештемені бүкпей, ішімдегіні ақтардым. Сөйтіп ағамыз: «Маған өмір көрген, сен секілді от пен судан өткен жігіт керек. «Заң және ақпарат» бөліміне аға тілші болып барасың» деді. Мен болсам бұрын соңды газетте жұмыс істеп көрмегенімді айтып, алдымен корректор болайын, үйренейін дедім.*

«Дүйсенбі күні келгенде әңгімелеріңді ала кел, редакциялық кеңес көріп, пікір білдіруі керек» деді ол тағы. Қателеспесем, бұл 1994 жылдың 21 қарашасы болатын. Осылай әңгімелерімді алып келіп, редакциялық кеңес мүшелерінің қолына бір-бірден ұстаттым. Бұл құрамда Ерғали Ахметов, Жұмаш Арғымбаев, Нұрманбет Қизатовтар болды. Олардың бәрі шынайы тілектерін білдірді. Тілімнің жатық екенін, оқығаны шынайы суреттеп жазатынымды айтып, жақсы бір әңгіме оқып қалғандарын да жасырмады. Осылай Тәуір Бексұлтаевтың бөлімінде жазудағы алғашқы еңбек жолымды бастап кеттім. Журналистикадағы көп дүниені осы жерден үйреніп, шыңдалдым десем болады.

1998 жылы газетке редактор болып Жақыпжан Нұрғожаев келді. Жаңа басшы сырттай бақылап, байқап жүрген болса керек, жарты жылдан кейін бөлім меңгерушісі етіп тағайындады. Бұл орайда ағамыз: «Жетісудың тарихында төрт жыл жұмыс істеп, бөлім меңгерушісі болған сен ғана»,- дейтін. Міне, әлі күнге журналистика саласында жүргеніміздің өзі, сол ақжүрек ағалардың арқасы деп ойламын. Бұл салада тапжылмай жұмыс істегеніме биыл тура 27 жыл болады. Құдай қаласа зейнет жасына жеткенде журналистикадағы еңбек өтіліме отыз жыл толады екен» – деп өткені жайында ой өрбіткен Болат аға журналистика саласына сөз өнері деп қарау керек екенін айтты.

– Жазу деген адамның бойында болғаны жөн . Өзіңді қинап жазғаннан ешқашан жақсы дүние шықпайды. Сондай-ақ, журналистің бір бағытпен ғана шектелмей, жан-жақты болғаны дұрыс, яғни, ол әр маманмен сөйлескенде сол саладан сәл-пәл болса да хабардар болуы тиіс, – дейді журналистиканың майын ішкен маман.

Журналистік жол Болат ағамызды қай қиырға жетелемеді десеңізші. Бірде егінші болды, енді бірде малшы, балықшы, дәрігер, мұғалім, заңгер, бұл қатарды жалғай берсеңіз тізіліп кете береді. Түрлі кейіпкерлермен тікелей жүздесіп жүріп қаншама дерек пен дәйек қойын дәптерге түсті.

Кейінгі мына бізді журналист болуға тәрбиелеп, жолға салған ағаның әрбір айтқанынан көңілге көп дүниені түйіп үлгердік. Әсіресе, жақсы сөздің жұртты емдейтінін, демейтінін, жебейтінін білдік. Яғни, қоғамның дерті сөзбен жазылатынын ұғындық. Мақала жазуда жүректен өткізіп, жүрекке жеткізе білу, жанын салып жазу, жан-жүрегімен ой бөлісу де журналиске тән қасиет екенін алдына келген әрбір жастың бәріне ұқтыруға ұмтылатын еді.

Болат ағаның журналистік жүріп өткен жолы мен сол жолда жазған-сызған дүниелерінің бәрі сөзі мың күндік қасиетін жоғалтпаған басылымдардың бетінде сайрап жатыр...

Шын шеберлік шынайы еңбекпен келеді. Журналистика жолында «Жетісу» газеті ағаның жолын ашса, «Айқын» газетінің Алматы облысы бойынша тілшісі болуы Болат Абаған есімін республикаға таныттты.

«*Өз басым «Айқын» – газетінің журналисті таңдау әдісіне тың қалдым. Бұл газет 2014 жылы ашылды. Бірде аяқ астынан редакциядан хабарласты. Алматы облысынан меншікті тілшілікке сізді таңдадық деп. Бірақ, мен бірден штатқа бара алмайтынымды, бұл жерден, яғни «Жетісудан» кетпейтінімді айттым. Содан бір жыл қаламақыға жұмыс істедім. Одан кейін жарты ставкаға алды. Ал енді олар мені қалай таңдады дейсіз ғой. Редакциядағы екі журналисті Ұлттық кітапханаға жіберіп, «ЖЕТІСУ» газетінің соңғы он жылын қарап шығып, бір-екі адамды ұсыныңдар деген ғой. Осылай, олардың таңдауына іліге ппін. Ойлап қарасаңыз, бұл деген керемет қой. Ешқандай тамыр-таныссыз, журналистің жазғанын бағамдап, бағалап жұмысқа алу деген. Осы орайда республикалық газеттің мектебі бөлек болатынын баса айтқым келеді. Ондағы атмосфера мүлдем басқаша деуге болады. Екі газетте жұмыс істей жүріп, екі түрлі көңіл күймен жазуға отыратын едім. Республикалық газетке жазғанда ойлауым да, сараптауым да өзгешеленіп сала беретін. Журналистика дегеннің өзі осы ғой. Ал бүгінгілердің жазуына қарап тұрып ішің қан жылайды. Соның ішінде жас журналистердің жазғандары...қалай сөйлесе солай жаза салатындар көбейді. Журналистика деген үлкен жауапкершілікті қажет ететінін естен шығарып алғандаймыз. Шарафаддин Әмір деген досым бар, бір кездері «Заң» корпорациясын басқарған. Елуге толғанда онымен сұхбат жасадым. Сонда мақаланың тақырыбын ойлап отырғанымызда айтқаны бар: «Журналист өзі қол қойған нәрседен ұялуы керек» деген. Керемет сөз ғой. Жазғаныңнан ұялмас үшін қайталап оқу керек. Ең алдымен өзіне жауапкершілікпен қарауы керек*», – деген майталман аға сөзінің жаны бар-ау.

Осы күнге дейін қаншама жолды артқа тастаған жақсы адамның әр сөзі жүректі қозғамай өтпейді. Шынында да, журналистер қауымына ақыл мен нақыл айту қиын. Адам болғасын әркім әртүрлі. Біреу тыңдаса, біреу тыңдамайды. Біреу ұқса, біреу ұқпайды. Алайда алдыңа келген адамға жол сілтеу, жөн сілтеу жөн. Біздің ағай мұны да өзіне міндет еткен.

«*Бұрын газеттің ықпалы бар-тын. Редакцияға келетін адамдар кәдімгідей көмек іздеп, мәселесін шешіп береді деп сенетін еді)*», – деп жалғады сөзін ағамыз. – *Газетке жаман атым шығып кетпесе екен дейтіндер көп еді. Ал қазір ұялудан қалдық. «Жазса, жаза берсін, «Ит үреді, керуен көшеді» дейтіндердің қатары артты. Осыған қарап, газеттің беделі, ықпалы, айбары, жоғалып кеткенін байқайсың*».

Өмірдің өз құндылықтары бар. Адам болып келген соң адам болып өту де үлкен сын ғой. Бәріміз де өмір сынақтарынан өтеміз. Соның ішінде әділдік, әділеттілік, туралық деген ең жоғары талаптарға өмір бойы сай болу екінің бірінің қолынан келмейді. Ал, Болат ағамыз ақ жолынан еш уақытта таймай келетін жан. Ол өз ісіне, өз мамандығына адал, жүрегі де нәзік, жаны сезімтал, тұла бойы да ізгілік пен инабатқа иірімделген.

Қуат Қайранбаев ақын айқандай, біздің ағай не шаруа болса да «Жақсы! Айтсаң болды ғой!» – деп жауап беріп, шамасы келгенше қолғабыс жасап жүретін жақсы әрі жанашыр жан.

Жаннатты өлкедегі бас басылымда жұмыс істеп, бүгінде облыстың қос газетін біріктірген «Өлке тынысы» ЖШС директорының орынбасары болып отырған Болат Абаған журналистік жолында «Қазақстанның Құрметті журналисі», «Ақпарат саласының үздігі», «Қазақ журналистикасының қайраткері» атақтарын иеленді. Бұл оның еңбегіне берілген әділ баға деп білеміз.

Бір адамның көңілін қалдырмайтын аңқылдақ аға өзінің бүкпесіз әңгімесінде тіршілікте адам екі нәрседен жаңылмауын, біріншісі жар таңдау, екіншісі мамандық таңдау болса, бұл екеуінде де, жолы болғанын айтты. Құдай қосқан қосағы Бибігүл Қалиолданова екеуі Ақерке мен Азамат есімді ақылды балаларды тәрбиелеп жеткізді. Бүгінде қызын қияға, ұлын ұяға қондырған үлгілі отбасылардың бірі. Балаларынан Әлихан, Заңғар, Аңсар және Мәриям есімді немерелер сүйіп, ата-апа атанып отыр.

Асқаралы алпыстың биігіне шыққан Болат Абағанның жанын мазалайтын дүние көп. Соның бірі қазақ тілінің нағыз қатынас құралы, экономиканың, тірліктің тілі болғанын көруді, сол жолда өз үлесін қосуды армандайды. Жанының бір бөлшегіне айналған газет болашағына алаңдайды. Ағаның жазғанынан әлі де жазамын деген ойлары көп, Аллам сол арманына жететін ғұмыр бергей. Алпысыңыз құтты болсын, журналистиканың қара нары!

Сарби ҚАСЫМБЕККЫЗЫ

Кабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

МОШЕННИЧЕСТВО

ОБХОДЯТ КВАРТИРЫ

ПОД ПРЕДЛОГОМ ПЕРЕПИСИ НАСЕЛЕНИЯ

По сообщению Sputnik, у реального интервьюера должно быть соответствующее удостоверение с печатью, а также шарф и портфель синего цвета с символикой переписи-2021.

Новый вид мошенничества появился в Казахстане: к гражданам домой приходят молодые люди в белых рубашках, с папками, удостоверением и сообщают о том, что они из акимата и ведут перепись населения.

В Бюро национальной статистики предупредили, что эти люди никакого отношения к проведению переписи населения не имеют.

«У интервьюера имеется соответствующее удостоверение, заверенное печатью, а также шарф и портфель синего цвета с символикой переписи-2021. В удостоверении будет указан регистрационный номер, с помощью которого можно вычислить интервьюера путем введения номера на специальной дорожке поиска на сайте sanaq.gov.kz»,- сообщили в ведомстве.

Также респондент может проверить личность интервьюера, позвонив на короткий номер 1446.Отметим, что с 1 сентября по 15 октября казахстанцы смогут в онлайн-режиме на специализированном сайте sanaq.gov.kz ответить на все вопросы переписи.

Традиционный сплошной подомовой опрос интервьюерами будет осуществляться в период с 1 по 30 октября, напомнили в Бюро нацстатистики.

Для проведения переписи населения разработаны опросные листы, состоящие из 91 вопроса (69 вопросов и 22 уточняющих подвопроса). Расширены вопросы по занятости, владению языками, брачному состоянию и рождаемости.

«РАЗВОДЯТ» С ПОМОЩЬЮ НОВОГО ПРИЛОЖЕНИЯ

Полицейские Алматы предупреждают горожан о новом виде интернет-мошенничества, передает ИА «NewTimes.kz».

В южной столице Казахстана участились случаи интернет-мошенничества с использованием мобильного приложения для удаленного доступа AnyDesk.

«Вам звонят на мобильный телефон с неизвестного номера и представляются сотрудниками какого-либо банка, далее внушают, что ваш телефон завирусован и ваши денежные средства на карте не в безопасности, исправить это можно лишь установив приложение AnyDesk.

После установки приложения ваш мобильный телефон перестает вам подчиняться, и мошенники, получив полный доступ, открывают на вас кредиты, затем переводят денежные средства на свои счета", - рассказал замначальника ДП города Алматы Рустам Абрахманов.

Не попадайтесь на уловки мошенников: не устанавливайте приложение AnyDesk на свои гаджеты!

ВНЕСЕНЫ ИЗМЕНЕНИЯ В ПРАВИЛА

● БЕСПЛАТНАЯ МЕДПОМОЩЬ

Им необходимо прикрепиться к организации первичной медико-санитарной помощи (ПМСП) по месту постоянного или временного проживания. Приказом и.о. министра здравоохранения РК от 6 августа 2021 года внесены изменения в Правила оказания иммигрантам медицинской помощи, сообщает zakon.kz.

Правила распространяются на иммигрантов, прибывших в Казахстан:

с целью возвращения на историческую родину;

с целью воссоединения семьи;

с целью получения образования;

с целью осуществления трудовой деятельности;

по гуманитарным мотивам;

по политическим мотивам (беженцы и лица, которым предоставлено политическое убежище).

«Кандасы, беженцы, иностранцы и лица без гражданства, постоянно проживающие на территории Республики Казахстан, имеют право на получение ГОБМП и медицинской помощи в системе ОСМС (…) и в качестве потребителей медицинских услуг на медицинскую помощь в системе ОСМС наравне с гражданами Республики Казахстан в соответствии с законом “Об обязательном социальном медицинском страховании”»,- говорится в документе.

Для получения медицинской помощи в рамках ГОБМП и в системе ОСМС им необходимо прикрепиться к организации первичной медико-санитарной помощи (ПМСП) по месту постоянного или временного проживания.

Оказание первичной медпомощи трудовым мигрантам и членам их семей, являющихся гражданами государств-членов ЕАЭС осуществляют организации ПМСП, имеющие договор закупа медицинских услуг с НАО «Фонд социального медицинского страхования» на оказание медицинской помощи в рамках ГОБМП или в системе ОСМС и имеющие медицинские информационные системы, интегрированные с информационными системами уполномоченного органа в области здравоохранения в целях получения и (или) передачи сведений для предоставления медицинских услуг в системе ОСМС.

Иммигранты и члены их семей, временно пребывающие в РК в соответствии с условиями международного договора, ратифицированного республикой, получают медицинскую помощь в системе ОСМС согласно перечню.

Вместе с тем иммигранты, временно пребывающие в Казахстане и лица, ищущие убежище, получают медицинские услуги, не входящие в перечень заболеваний и медицинские услуги в системе ОСМС на платной основе, в том числе в рамках договора о медуслугах или за счет дополнительных источников финансирования, не запрещенных законодательством РК.

Медицинская помощь по медицинской страховке оказывается в объеме и по ценам, оговоренным в договоре, если иное не предусмотрено законами или международными договорами.

Приказ вводится в действие с 19 сентября 2021 года.

«ШУМНЫЕ» АВТОМОБИЛИ

БУДУТ ПРОХОДИТЬ ЭКСПЕРТИЗУ

В Алматы «шумные» автомобили будут направлять на экспертизу, передает МИА «Казинформ» со ссылкой на Polisia.kz.

За один ночь на дорогах Алматы выявлено 63 нарушения, связанных с незаконным переоборудованием транспортных средств, с использованием резонаторов и прямотоков.

«Сумма штрафа, наложенного в отношении любителей шумной и быстрой езды, составил 1 миллион 800 тысяч тенге. На штрафную стоянку водворено 4 автомашины, у 59 автовладельцев изъяты государственные регистрационные номерные знаки, которые будут возвращены после устранения недостатков», - информировал заместитель начальника департамента полиции города Алматы Нурлан Алмасбеков.

Всего с начала года за незаконное переоборудование транспортных средств, использование резонаторов и прямотоков, нарушающих покой граждан, к административной ответственности привлечено около двух тысяч человек. Они оштрафованы на сумму свыше 91 миллиона тенге.

«Необходимо отметить, что выявляются факты, когда злостные нарушители тщательно скрывают тумблер переключения выхлопной системы, создающий ревущий эффект. В таких случаях автомототранспортное средство направляется на экспертизу, возмещение расходов за проведение исследования возлагаются на владельца ТС», - резюмировал Алмасбеков.

ИММИГРАЦИЯ

5 РЕГИОНОВ МОГУТ ПРИНЯТЬ КАНДАСОВ

35 кандасов из Афганистана могут принять пять регионов страны: Павлодарский, Костанайский, Акмолинский, Восточно-Казахстанский и Северо-Казахстанский, передает ИА «NewTimes.kz» со ссылкой на информационную службу Aibat.

В этих регионах есть специальная квота, по которой этнические казахи могут получить единовременную помощь в размере 200 тыс тенге и получить средства на аренду жилья.

Сейчас 35 кандасов из Афганистана пребывают на двухнедельном карантине в гостинице. Хотя, по данным СЭС, результаты ПЦР-тестов у всех прибывших были отрицательными.

Вход в гостиницу, где они живут, находится под охраной. На улицу никто из прибывших пока не выходит. Питаются они в специально отведенном помещении, отдельно от других постояльцев.

Принять кандасов могут пять регионов Казахстана, у которых есть квота на их финансовую поддержку.

"На одного члена семьи выделяется по 70 МРП (204 190 тенге в 2021 году — прим.), дальше до года — по 30 МРП на аренду жилья. Акмолинская, Костанайская, Павлодарская области, ВКО и СКО — это регионы прибытия.

Мы им все разъяснили, показали. Конечно, в первую очередь будут учитываться их пожелания, где они хотят определиться", — сообщил заместитель руководителя управления социального благосостояния Алматы ДаниярАлкебайулы.

Остаться жить кандасы могут где пожелают, но тогда они не смогут рассчитывать на помощь по квоте.

Как сообщили в акимате Алматы, вопросы помощи в адаптации, обучении и трудоустройстве пока решаются.

Ранее президент Казахстана Касым-Жомарт Токаев поручил принять меры по возвращению граждан Казахстана и этнических казахов на родину.

9 сентября было организовано возвращение на историческую родину из Афганистана 35 этнических казахов —кандасов.

Пресс-служба министерства иностранных дел РК опубликовала видео прибытия спецборта.

Глава государства Касым-Жомарт Токаев заявил, что правительство Казахстана готово к установлению конструктивных деловых контактов с Афганистаном.

COVID-19

БОЛЕЕ 350 КЛАССОВ ЗАКРЫЛИ НА КАРАНТИН

ПОЧТИ ВДВОЕ ВЫРОСЛА ЗАБОЛЕВАЕМОСТЬ КОВИДОМ СРЕДИ ШКОЛЬНИКОВ. В НЕСКОЛЬКИХ РЕГИОНАХ КАЗАХСТАНА НА КАРАНТИН ЗАКРЫЛИ БОЛЬШЕ 350 КЛАССОВ, ОКОЛО 70-ТИ ИЗ НИХ - В КОСТАНАЕ, СООБЩАЕТ «ХАБАР 24».

Детей, у которых подтвердился коронавирус, и их одноклассников, отправили на дистанционное обучение, остальные пока продолжают учиться в штатном режиме.

В Костанае в гимназии имени Горького на карантин ушли четыре класса - у семи учеников подтвердился короновирус.

«Будут давать уроки из школы, потому что они ведут уроки в нескольких классах. И для них предусмотрен кабинет, где они смогут выходить, подключаться в Zoom, онлайн проводить занятия с ребятами. Все заболевшие школьники заразились ковидом в семье. Сейчас лечение получают дома», — сообщила заместитель директора гимназии Мария Годова.

С 6 сентября в Казахстане введен запрет на очную работу для невакцинированных.

Медики призывают родителей к бдительности. За последнюю неделю число инфицированных детей увеличилось вдвое.

«Раньше мы регистрировали 5−10 человек. Сейчас уже регистрируем 20−25. К сожалению, имеются такие случаи, когда ребенка отправляют в школу, а у него признаки заболевания. Потом приходится целые классы на карантин ставить», - прокомментировал заместитель руководителя департамента контроля качества и безопасности товаров и услуг Юрий Севостьянов.

Сколько школьников заразились COVID-19 за первую учебную неделю в Казахстане.

Три сотни учебных заведений Павлодарской области усилили санитарные требования, используют систему Ashyq и соблюдают рекомендации эпидемиологов, но заболеваемость среди школьников всё равно растёт. От ковида лечатся 178 детей.

«Сейчас у нас по области 53 класса на карантине. Получается, по городу Павлодар 17 классов, по городу Экибастуз 16 классов. Майский район два класса, ну и в каждом районе по одному классу, практически», — сказал Батырбек Алиев, главный государственный санитарный врач Павлодарской области.

Больше всего детей с коронавирусом в Алматинской области. С начала учебного года инфекция подтвердилась у четырёхсот двадцати двух учеников. На дистанционное обучение переведены около двух с половиной тысяч школьников. Это один процент от общего числа учащихся.

Полосу подготовил Шора Батырбаев

Бейсенбі - Четверг, 23 қыркүйек

ҚАЗАҚСТАН

06.05 « Көшпенділер»
06.25, 13.00,17.00,20.00,01.40 Aqparat
07.00 «ТАҢШОЛПАН»
10.00, 18.00 Т/х «Ғашықтық дерті»
12.00 «Qyzyq eken»
13.15 «Хайди»
14.00 «Теледәрігер»
15.00 «Жан жылуы»
15.25 «Тәуелсіздік тәуекелдері»
16.00, 21.30 «Самалмен сырласу»
17.15 «Qyzyq eken»
20.35 «Ashyq alan»
22.30 Т/х «Жат мекен»
23.30 «Қанатсыз құстар-2»
00.10 «Parasat maidany»
00.40 «Сана»
02.15 «Ashyq alan»
03.05 «Теледәрігер»

ХАБАР

06.00 «Хабарлайын»
07.00 «Таңғы хабар»
10.00 «Бір туынды тарихы»
10.45 Әсем әуен
11.15, 21.30 «Рауза: Сакураның гүлдеуі»
13.00 «Сырлы қала»
15.00 «Бүгін»
16.00, 23.15 «Департамент»
18.00 Мегахит «Ветреная река»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Народный контроль»
21.00 Итоги дня
01.15 «Discovery: Как устроена Вселенная »

АСТАНА

06.00 «Ән мен әзіл»
06.30 «Қара ой»
07.00 «Ұрланған тағдыр»
08.00 М/ф «Маша и медведь»
09.40, 22.00 Т/х «Үзілген моншақ»
11.10, 21.00 Т/с «Қара ниет-2»
12.15, 23.20 Т/х «КЭ БЭК»
14.00 «Айтарым бар»
15.00 «Сүлеймен сұлтан»
16.20 «Аладдин»
17.30 Т/х «Ана»
20.00, 01.40 «Astana times»
00.50 «Келіндер»
02.10 «Біреудің есебінен»
02.55 «KazNet»
03.15 «Үздік әзілдер»
03.50 «Интерны»
04.35 Той жыры
05.05 «Сырты бүтін»
05.30 Әзілстан

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Әйел сыры»
07.00 «Қайырлы таң, ҚАЗАҚСТАН!»
09.00 «Доброе утро, КАЗАХСТАН!»
11.00 «Жить здорово»
12.00 «На самом деле»
13.00 «Пусть говорят»
14.15 «112»
14.30 «QOSLIKE»
18.30, 03.40 «Басты жаңалықтар»
19.00 «Көреміз»
20.00 Главные новости
20.40 «Подсудимый»
01.10 «Лучшие враги»
02.15 «Две судьбы-2»
03.25 «112»
04.05 «Той заказ»

КТК

07.05 Кешкі жаңалықтар
07.30 Т/х «Ясминнің тағдыры»
08.20 «Журналист»
09.20 НОВОСТИ
10.00 «Было дело»
10.50 «На краю»
13.15 «Морские дьяволы. Особое задание»
15.30 «Одиночка»
17.50 Т/х «Назира»
19.30 Кешкі жаңалықтар
20.00 «Астарлы ақиқат»
21.00 Вечерние новости
21.40 «На краю»
00.00 «Морские дьяволы. Особое задание»
01.45 «Одиночка»
02.25 «Астарлы ақиқат»
03.10 «Әйел қырық шырақты»
03.50-04.20 Кешкі жаңалықтар

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Ауылдағы ағайын» қайталау
10.30 «Бүгін»
11.00 «Сыралғы»
11.45 «Спорт» (әдіс)
12.00 «Шашу»
13.00 «Әуелетіп ән салам» Нұржан Жанпейісовтың концерті
14.00 «Ұлт құндылығы»
14.30 «Әсем әуен»
15.00 Д/ф «Мәдениқазыналар»
15.15 «Аңсаймын жарық күнді» концерті
16.30 Д/ф «Кеңауқымда»
17.00 «Шашу» /тікелей эфир/
17.45 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
17.52 «Тәуелсіздікжылнамасы»
18.00 Жаңалық
18.15 Новости
18.25 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
18.35 «Дәрігер кеңесі» /тікелей эфир/
19.20 «Тәуелсіздік жылнамасы»
19.30 «Сегодня» /прямой эфир/
20.00 «Зейнеп апаның әңгімелері»
20.15 «Әсем әуен»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.00 Д/ф «Кең ауқымда»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Сағындырғанәндер-ай» концерті
23.10 Новости
23.35 Жаңалықтар

31 КАНАЛ

06.00 Әзіл студио
07.00 Информбюро
08.10 «Суд идет»
09.20 «Иффет»
10.40 «Жанкешті ханымдар»
13.00 «Құзғын»
14.00 «What's up?»
14.30 «Триггер»
17.00 «Суд идет»
18.00 «Отчаянный»
20.00 Информбюро
21.00 «Ворон»
21.50 «Однажды в мексике: Отчаянный-2»
00.00 Д/ф «В мире чудес»
01.00 «Кел, татуласайық! »
02.50 Алдараспан, Нысана,Шаншар әзілдері
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00, 05.30 «Қуырдақ»
07.00 «Оян, QAZAQSTAN»
09.00, 15.00 «Мезгілсіз сезім»
10.00,17.50 «Три в одном»
11.10, 19.30 «Скорая помощь»
13.45,01.50 «Q-елі»
14.00 «Гудия»
16.00 «Там, куда падают звезды»
17.20, «Родком»
19.00 «Студия 7»
21.40, 03.20 «Ағайындылар»
23.40 «Арма ақша. Адал махаббат»
00.40 «Анна-детектив»

Жұма - Пятница, 24 қыркүйек

ҚАЗАҚСТАН

06.05 Д/ф «Көшпенділер»
06.25, 13.00, 17.00, 20.00 Aqparat
07.00 «TANSHOLPAN»
10.00 18.00 «Ғашықтық дерті»
12.00, 17.15 «Қызық екен...»
13.15 «Хайди»
14.00, 02.55 «Теледәрігер»
15.00, 03.45 «Заң және біз»
15.30 «Ғажайып өлке»
16.00, 21.30 «Самалмен сырласу»
20.35, 02.05 «Ашық алаң»
22.30 Т/х «Жат Мекен»
23.20 «Қазақстан дауысы»
01.50«Ашық алаң»
00.20 «Сана» ток-шоу
02.55 «Теледәрігер»
03.45 «Заң және біз»

ХАБАР

06.00 Т/х «Хабарлайын »
07.00 «Таңғы хабар»
10.00 «Бір туынды тарихы»
10.45 Әсем әуен
11.15, 21.30 Т/х «Рауза: Сакураның гүлдеуі»
13.00 Т/х «Сырлы қала»
15.00 «Бүгін». Тікелей эфир
16.00сериал «Призрак»
18.00 Мегахит
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Үкімет».Премьера!
21.00 Итоги дня
23.15 Боевые смешанные единоборства.

АСТАНА

06.00 «Ән мен әзіл»
06.30 «Қара ой»
07.00 Т/х «Ұрланған тағдыр»
08.00 М/ф «Маша и медведь»
09.40, 22.00 «Үзілген моншақ»
11.10, 21.00 Т/х «Қара ниет-2»
12.15, 23.20 Т/х «КЭ БЭК»
14.00 М/ф «Гризли и лемминги»
15.00 Т/х «Сүлеймен сұлтан»
16.20 Т/х «Аладдин»
17.30 Т/х «Ана»
20.00, 01.45 «Астана times»
20.55 Loto 5/36
00.55Келіндер
02.10 «Біреудің есебінен»
02.55 «KazNet»
03.15 «Үздік әзілдер»
03.50 «Отбасы»
04.35 «Той жыры»
05.05 «Сырты бүтін»
05.30 «Әзілстан»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Әйел сыры»
07.00 «Қайырлы таң, Қазақстан»
09.00 «Доброе утро, Казахстан»
11.00 «Жить здорово»
12.00 «Жди меня, Казахстан»
13.00 «112». Прямой эфир
13.15 «Пендеміз ғой».
14.30 «Qoslike»
18.30, 02.45 «Басты жаңалықтар»
19.00 «Көнеміз»
20.00 «Главные новости»
20.40 «Поле чудес»
22.00 Т/с «БАТАЛЬОН»
02.40 «112». Криминальные новости
03.05 «Две судьбы-2»
04.25 «112»

КТК

07.05,19.30,03.30-04.00 Кешкі жаңалықтар
07.30Т/х «Ясминнің тағдыры»
08.20 Т/х «Журналист»
09.20 Новости
10.00 «Было дело»
10.40 «На краю»
13.15Д/ф «Морские дьяволы. Особое задание»
15.30 «Бобры»
17.50 Т/х «Назира»
19.30 Кешкі жаңалықтар
20.00, 02.15«Дау-дамайсыз»
20.35, 02.50 «КТКweb»
21.00 Вечерние новости
21.40«Отставник. Спасти врага»
00.00 «12 часов»
01.40 «Одиночка»
02.15 «Дау-дамайсыз»
02.50 «КТКweb»
03.10 «Әйел қырық шырақты»
03.30-04.00 Кешкі жаңалықтар

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
«Ұлт құндылығы» қайталау
10.30 «Сегодня»
11.00«Дәрігер кеңесі»
11.45 «Спорт» (әдіс)
12.00 «Шашу»
13.00 «Сағындырған әндер-ай» концерті
14.00 «Ауылдағы ағайын»
14.30 «Әсем әуен»
15.00 Д/ф «Мәдени қазыналар»
15.15 «Айттым сәлем сағынып» концерті
17.00 «Шашу» /тікелей эфир/
17.45 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
17.52 «Тәуелсіздік жылнамасы»
18.00 Жаңалық
18.15 Новости
18.25 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
18.35 «Сыралғы» /тікелей эфир/
19.20 «Тәуелсіздік жылнамасы»
19.30 «Бүгін» /тікелей эфир/
20.00 «Спасая жизни»
20.15 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.00 Д/ф «Кең ауқымда»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Талқы»
23.10 Новости
23.35 Жаңалықтар

31 КАНАЛ

06.00 «Әзіл студио»
07.00, 20.00 Информбюро
08.10, 17.00 «Суд идет»
09.20 «Иффет»
10.40 «Жанкешті ханымдар»
13.00 «Құзғын»
14.00 What's up?
14.30 «Триггер»
17.00 «Суд идет»
18.00 Х/ф «Отчаянный-2:Однажды в Мексике»
20.00 Информбюро
21.00 «Ворон»
21.50 «Аксель»
00.00 «Драйвер на ночь»
01.50 «Кел, татулайсайық!»
03.50 Алдараспан, нысана, шаншар әзілдері
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00, 05.10 «Қуырдақ»
07.00 «Оян, Qazaqstan»
09.00, 15.00 Т/х «Мезгілсіз сезім»
10.00 «Три в одном»
11.00 «Скорая помощь»
13.35, 02.40 Скетчком «Q-eli»
14.00 «Гудия»
16.00 «Орел и Решка»
17.00«Мужчина с гарантией»
19.00 Вечерняя программа «Студия 7»
19.30 Шоу «Музыкальная интуиция»
21.40«Ағайындар»
23.40 «Арам ақша, адал махаббат»
00.40 Шоу «Маска»

Сенбі - Суббота, 25 қыркүйек

ҚАЗАҚСТАН

06.05 «Көшпенділер»
06.25, 03.35 «Ғасырлар үні»
07.15 Aqparat
07.50, 02.50 «Сырлы сахна»
08.15 «Көңіл толқыны»
09.15 «Менің атым Қозы»
«Жеруйық»
10.00, 18.00 Т/«Ғашықтық дерті»
12.00 «Әзіл әлемі»
14.00 «Мегами»
15.30 «Келін сағаң айтамын»
17.15 «Тәуелсіздік тәукелдері»
20.00 «Мәселе»
20.40 «Қазақстан дауысы»
22.30 Т/х «Жат мекен»
23.30 «Дон И»
01.40 «Мәселе»
02.20«Parasat maany»

ХАБАР

06.00 «Кел, шырқайық»
07.30 «Өзін-өзі тану»
07.15 «Женатики»
09.00 «Tangy fresh»
10.00 XXI ғасыр көшбасшысы
11.00 «Әке бақыты»
12.00 «Рауза: Сакураның гүлдеуі»
14.00 «Любовь и голуби»
16.30, 23.15 Т/с «Призрак»
18.00 Мегахит
20.00 Хит жазамын
21.00 Ақпарат арнасы «7 күн»
22.00 «Хабарлас»
01.15«Discovery». Как устроена Вселенная.

АСТАНА

06.00, 05.30 «Ән мен әзіл»
06.30 «Күлдірген»
07.00, 05.10 «Үздік әзілдер»
08.00 М/ф «Маша и Медведь»
09.40, 22.00 Т/х «Үзілген моншақ»
11.10, 21.00 Т/х «Қара ниет -2»
12.15, 23.25 Т/х «КЭ БЭК»
14.00 Х/ф «Друзья навсегда»
17.50 Т/х «Ана»
20.10 Үздік әндер
20.55 «Loto 6/49»
00.50 «Келіндер»
02.50 «Azil keshi»
04.20 Той жыры
04.50 «KazNet»
05.30 «Сырты бүтін»

ЕВРАЗИЯ

06.00, 03.20Т/х «Әйел сыры»
06.50 «Той базар»
07.50 «Индийское лето»
09.00 «Ұлы даланың мұрасы»
09.15 «Көреміз»
10.20 «Ералаш»
10.40 «Фабрика грез»
11.05 «Пираты XX века»
13.15 «Вау, Казахстан!»
13.45«Катя и Блэк»
18.30 «Мама, маған дауыс бер!»
20.00 «Айна»
21.30 «Спросите медсестру»
02.20 «П@утина+»
04.05 «Той заказ»

КТК

07.05 «Құдалар»
08.00, 03.30, 04.30«КТК –да Қабатов»
09.20 «Юморина»
10.30 «Отставник спасти врага»
12.40 «12 часов»
15.00, 02.45«Аталар сөзі»
17.00 «Ф.И.Л.И.Н»
21.00 «Большие новости»
22.00 «Родственные связи»
02.00 «Одиночка»
02.45 «Аталар сөзі»
03.30, 04.30 «КТК –да Қабатов»

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық»/
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Ауылдағы ағайын» қайталау
10.30 «Бүгін»
11.00 «Сыралғы»
11.45 «Спасая жизни»
12.05 «Шашу»
13.00 «Талқы»
14.00 «Олжа»
14.30 «Дәстүрлі әндер, патриоттық әндер» топтама
15.00 «Әкелердің әңгімесі»
15.45 «Әсем әуен»
16.30 Д/ф «Кеңауқымда»
17.00 «Әсеменуен»
17.35 Д/ф «Мәдени қазыналар»
17.52 «Тәуелсіздік жылнамасы»
18.00 Жаңалық
18.15 Новости
18.30 «Бір бала»
19.20 «Әсеменуен»
19.30 «Безбен»
20.05 «Сильные духом»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.00 «Тарих парақтары»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Қазақстанда жасалған»
22.50 «Әсем әуен»
23.10 Новости
23.35 Жаңалықтар

31 КАНАЛ

06.00 Әзіл студио
06.30 Әзілдер күнделігі
07.40 «Тамаша live»
08.10 «Информбюро»
9.15 «Tennis show»
09.30 «Готовим с Адель»
10.00 «Тәтті шоу»
11.00 Д/ф «Өмір сахнасы»
11.40 «Алладин»
12.30 «Лило и Стич»
13.40 «Иван Царевич и серый волк 4»
15.40 «Аксель»
17.40 «Такси»
19.30 «Черная Пантера»
22.00 «Неге?»
23.30 «Экстрасенсы против детективов»
01.40 «Тамаша live»
02.00 Алдараспан, Нысана, Шаншар әзілдері
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00 «Гу-гулет»
07.00 «Айна-online»
08.00 «Япырай»
09.00, 15.00Т/х «Мезгілсіз сезім»
10.00 «Жұлдыздың жары»
10.30«Регина + 1»
11.40 «Орел и Решка»
12.45 «Родком»
16.00 Т/х «Барлау»
18.00 «Q-eli»
18.20, 03.00 Т/х «Зың-зың Күлпәш»
21.00 Шоу «Маска», 2 сезон
00.30 Х/ф «Профессионал»
05.20 «Қуырдақ»

Жексенбі - Воскресенье, 26 қыркүйек

ҚАЗАҚСТАН

06.05, 02.35 «Көшпенділер»
06.30«Толағай»
07.30 «Көңіл толқыны»
08.15 «AQSAYYT»
08.40 «Мегами»
10.00, 18.00 Т/х «Ғашықтық дерті»
12.00 «Қазақстан дауысы»
14.00 «Аңдар шаһары»
15.35 «Достығымыз жарасқан»
17.20 «Әйел әлемі»
20.00 «АРТА»
20.50 «Көңілды тапқырлар алаңы»
22.30 Т/х «Жат мекен»
23.30 «Дон И»
01.40 «АПТА»
02.30 Әйел әлемі
03.05 «AQSAYYT»

ХАБАР

06.00 «Кел шырқайық»
07.00 «Самопознание»
07.15«Женатики»
09.45 «Рауза: Сакураның гүлдеуі»
14.00 «Девушка-джигит»
16.00 «Мегахит»
18.30 «Маска»
19.00 «Ән әлемі»
20.00 «Eco maken»
20.30 Мәжілic.kz
21.00 «7 күн»
22.00 «Большая неделя».
23.30 Discovery
01.30 «Pro Sport»

АСТАНА

06.00 Қаламгер
06.30, 05.10 «Үздік әзілдер»
08.00 М/ф «Маша и Медведь»
10.00 «TeleBingo»
10.25, 22.00 Т/х «Үзілген моншақ»
12.00, 21.00 Т/х «Қара ниет-2»
13.00, 23.25 Т/х «КЭ БЭК»
14.50 Х/ф «Құдалар»
17.30Т/х «Ана»
20.00 Үздік әндер
20.45 Аялы алақан
00.50«Bas times»
02.00«Келіндер»
03.40 «KazNet»
04.00 «Әзілстан» жасарын камера
04.20 «Ән мен әзіл» концерттік
05.20 «Сырты бүтін»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Той заказ»
06.25«Индийское лето»
07.20 «Воскресные беседы»
07.35 «Мама, маған дауыс бер»
09.00 «Ұлы дала мұрасы»
09.20 «Батальон»
14.00 «Тайны вокруг нас»
14.35 «Лучше всех»
16.30«Беглец»
18.50 «Добры вечер Казахстан!»
20.00 «Грани»
21.30 «Спросите Медсестру»
02.20 «П@утina+»
03.20 «Әйел сыры»

КТК

07.05, 03.25-04.20 «Әйел қырық шырақты»
07.50 «Аналарға әзілімді арнаймын»
09.00 «Юморина»
10.20«Родственные связи»
15.00,03.00 «Аталар сөзі»
18.00 «Шаншар»
21.00 «Портрет недели»
22.00 «Дружба особого назначения»
00.00 «Одиночка»
02.20 «Аталар сөзі»
03.35-04-20 «Әйел қырық шырақты»

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Әсем әуен»
10.30 «Кең ауқымда»
11.00 «Бір бала»
11.40 «Алматы облысы - 20 жыл (20 тұлға)
11.45 «Спорт» (әдіс)
12.00 «Безбен»
12.35 «Зейнеп апаның әңгімелері»
13.00 «Қателік»
13.40 «Тарихпарақтары»
14.05 «Әсем әуен»
14.30 «Қазақстанда жасалған»
15.00 «Әкелердің әңгімесі»
16.00 Д/ф «Кең ауқымда»
16.30 «Ән тыңдайық» (онлайн-концерт)
17.00 «Қазақүні»
17.35 «Полицейская служба»
17.52 «Тәуелсіздік жылнамасы»
18.00 «Спорт-тайм»
18.30 «Олжа»
19.05 «Кең ауқымда»
19.30 «Жүрек сөзі»
20.15 «Тәуелсіздік жылнамасы»
20.30 Апта /қаз/
21.30 Апта /рус/
22.20 «Жұлдыз болғың келсе» концерті
00.05 «Әсеменуен»

31 КАНАЛ

06.00Әзіл студио
06.40 Әзілдер күнделігі
07.10 «Тамаша live»
07.50 «Тәтті шоу»
08.50 «Өмір сахнасы»
09.30 «Готовим с Адель»
10.00«Tennisshow»
10.20What`sup?
11.30 «Аладдин»
12.00 «Лило и стич»
13.20 «Черная Пантера»
16.20Х/ф «Такси-4»
18.20Х/ф «Такси-5»
20.10Х/ф «Мстители. Война Бесконечности»
23.00«Экстрасенсы против детективов»
01.20 «Тамаша live»
01.40 Алдараспан, Нысана, Шаншар әзілдері
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00 «Гу-гулет»
07.00 «Айна-online»
08.00Скетчком «Q-eli»
09.00, 15.00 Т/х «Мезгілсіз сезім»
10.00 «Орел и решка»
11.00«Подари мне жизнь»
16.00, 03.20 К/ф «Бауырым»
19.00«Мужчина с гарантией»
21.00 Х/ф «Музыкальная интуиция»
23.00Х/ф «Разведка»
01.00 «Рокки2»
05.10 «Қуырдақ»

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

БІР ШАҢЫРАҚ АСТЫНДА

Полина ГОТФРИД, неміс қызы: ӨЗГЕДЕН ЕМЕС, ӨЗІҢНЕН ҰЯЛ!

«ӨЗ ТІЛІН БІЛМЕГЕН, ОТАНЫН САТҚАНМЕН БІРДЕЙ. АЛ АНА ТІЛІҢДІ БІЛМЕСЕҢ, ӨЗГЕДЕН ЕМЕС, ӨЗІҢНЕН ӨЗІҢ ҰЯЛУ КЕРЕК» ДЕЙДІ ҚАРШАДАЙ НЕМІС ҚЫЗЫ ПОЛИНА. ОСЫ СӘТТЕ ОЙҒА «ӨЗГЕ ҰЛТ ӨКІЛІНІҢ ҚАЗАҚША САЙРАП ОТЫРҒАНЫН КӨРГЕНДЕ, ӨЗІМНЕН ҰЯЛДЫМ» ДЕГЕН ӘРІПТЕС СӨЗІ ОРАЛДЫ. СЕБЕБІ, ҚОҒАМДА ӘЛІ ДЕ ҚАЗАҚШАСЫ ЖОҚ ҚАЗАҚТАРДЫҢ САНЫ БАСЫМ. НЕГЕ? ОНЫ ТАҒЫ СОЛ ӨЗІМІЗДЕН ІЗДЕУ КЕРЕК ШЫҒАР. ҚАЛАЙ БОЛҒАНДА, БАЛАЛЫҚ ШАҚТА ҚАЙ ТІЛДЕ ДҮНИЕТАНЫМЫМЫЗ ҚАЛЫПТАССА, МИДАҒЫ ТҮПСАНАМЫЗҒА ТЕК СОЛ ТІЛДІҢ ЖАЙҒАСАТЫНЫ БЕЛГІЛІ ҒОЙ.

Мақалаға арқау болған кейіпкерлердің бірі қазақ тілін бала кезінен бойына сіңірсе, енді бірі қазақ отбасына келін болған соң үйренген.

Полина ГОТФРИД – неміс ұлтының қызы. Бірақ онымен бір кездесіп, әңгімелескен адам өзге ұлттың өкілі дегенге сене қоймайды. Себебі, ол – қазақ тілінде сөйлеп қана қоймай, ұлтымыздың құндылықтарын жадына сіңіріп, салты мен дәстүрін де берік ұстанады.

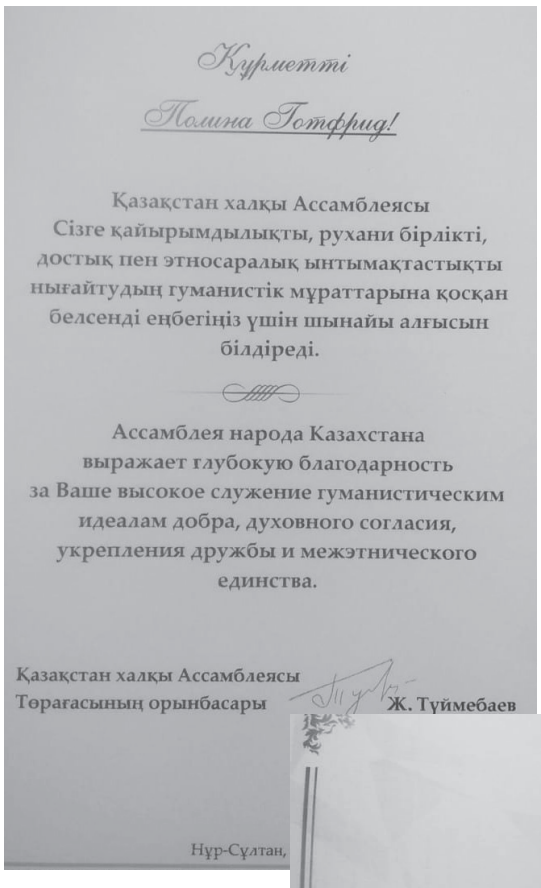
Оның шұрайлы Текелі шаһарының тұрғыны қатарына кіріккелі үш жылдың жүзі болған. Бүгінде осы қаладағы кәсіптік колледждің білімгері болып табылады. Яғни, тоғыз жылдықты тәмамдаған соң, ары қарайғы білімін осы оқу орнында жалғауда.

«ҚАЗАҚ тіліне деген махаббатымды оятқан адам, ол – асқар тау әкем», – деп бастады әңгімесін Полина . – Отбасында жеті қызбыз. Олардың бәрі қазақша біледі. Үштөбе ауылындағы №13 орта мектепте оқыдым. Анам ерте көз жұмды. Ол кезде бар болғаны тоғыздамын. Сондықтан шешем жайында естеліктер айта алмаймын. Бала кезімнен әкем – Александр Готфрид қазақ тілін үйренуіме көп септігін тигізді. Балаларына үнемі тіл деген халықтың жаны әрі ары, достықтың кілті, ынтымақтың бастауы, ырыс-берекенің алды, қазақ елі деген қарашаңырақтың астында тату-тәтті ғұмыр кешсек ең алдымен, осы қазақ халқының меймандостығы мен құнарлы да бай тілінің арқасы деп айтудан еш жалыққан емес. Қазақ тілін барынша қастерлеп, құрметтеген әке ізін өшіріп алмай, жалғау біздің бала міндетіміз ғой.

Әлбетте, қазіргі таңда өз ана тілін білмей, қазақша екі сөздің басын қосып айта алмайтын қазақтар көп. Олардың қазақ тілінде сөйлейтін, өзім секілді өзге ұлттарға таңданыспен қарағанына қарап, кейде көңілім құлазып қалады. Қандай ұлт болмасын тілдің тірегі өзіміз екенін естен шығармаса деймін. Қазақтың біртуар перзенті Мағжан Жұмабаев: «... Ұлттың ұлт болуы үшін бірінші шарт – тілі болуы. Ұлттың тілінің кеми бастауы ұлттың құри бастағанын көрсетеді. Ұлтқа тілінен қымбат ешнәрсе болмасқа тиіс» – деп тіл жайында терең толғанғанын білесіз. Меніңше, мемлекеттік тіл мәртебесінің артуы үшін бәріміз де қастерлі тілдің аясында ұйысумыз қажет деп ойлаймын... Кей қазақтардың орысша қойған сауалдарына қазақ тілінде жауап берсем: «қазақша сайрап тұр екенсің ғой» деп қуанып та қалып жататын кездер аз емес. Қалай айтсақ та, тілді білу, ол біздің парыз әрі міндет қой.

Бүгінде, кез келген ортада, түрлі шараларға қатысып жүруім қазақ тілін білгенімнің пайдасы деуге әбден болады. Үйде, түзде де қазақша сөйлеп, қазақша ән тыңдағанды жақсы көремін. Жаным да, жүрегім де қазақ тілі деп соғады. Болашақ жарым да қазақ ұлтынан болса деп армандаймын. КЕЛЕШЕКТЕ өз балаларымның қазақ тілінде сөйлеп, қазақ болғанын қалаймын», – деп ағынан жарылды Полина.

Құрметті
Полина Готфрид!

Қазақстан халқы Ассамблеясы
Сізге қайырымдылықты, рухани бірлікті, достық пен этносаралық ынтымақтастықты нығайтудың гуманистік мұраттарына қосқан белсенді еңбегіңіз үшін шынайы алғысын білдіреді.

Ассамблея народа Казахстана
выражает глубокую благодарность
за Ваше высокое служение гуманистическим идеалам добра, духовного согласия, укрепления дружбы и межэтнического единства.

Қазақстан халқы Ассамблеясы
Төрағасының орынбасары Ж. Түймебаев

Нұр-Сұлтан,

Әңгіме арасында:

– Сенің ұғымыңда қазақ тілі қандай тіл?

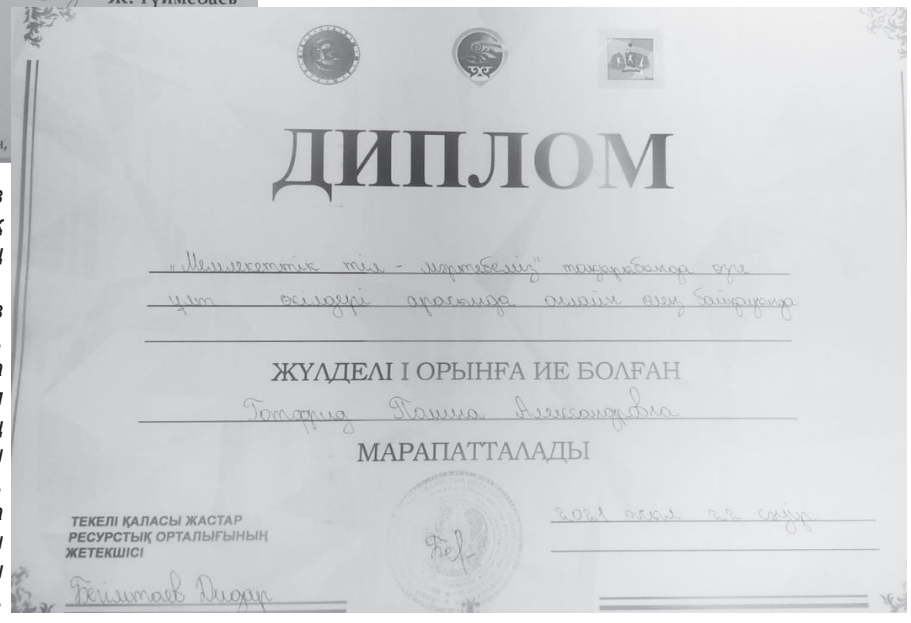
– Өте бай әрі таза тіл деп айтар едім. Меніңше, әр ата-ана баласын қазақ тілінде тәрбиелеуі тиіс.

– Тіл байлығын молайту үшін кітапты көп оқу керек дедің. Соған қарағанда кітапты көп оқисың ғой?

– Кітап оқымаған адам - тамырсыз қаңбаққа тең. Дей тұрғанмен, өзімді кітапты көп оқитындар санатына жатқызбаймын. Алайда, ақындардың кітабына көп көз жүгіртемін, жүрегіме жақындарын жаттап та аламын. Негізінде, қазақ тілінде өтетін түрлі шараларға қатысу үшін кітапты көп ақтаратын кездерім аз болмайды.

– Намазға жығылсам деп айтып қалдың. Бұл туралы не айтасың?

– Иә, ондай ойым бар. Қазақтың тілін үйреніп қана емес, дініне де бет бұрғым келеді.

ДИПЛОМ

«Мемлекеттік тіл - мәртебесі» тақырыбында өтке ұлт өкілдері арасында өткен ашық сайысқа

ЖҮЛДЕЛІ І ОРЫНҒА ИЕ БОЛҒАН

Готфрид Полина Александровна

МАРАПАТТАЛАДЫ

ТЕКЕЛІ ҚАЛАСЫ ЖАСТАР РЕСУРСТЫҚ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ ЖЕТЕКШІСІ

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

БІР ШАҢЫРАҚ АСТЫНДА

МАХАББАТҚА ұласқан достық...

Қазақта орыстан әйел алған абзал азаматтар жетерлік. Олардың орыс әйел алуының сыры туралы әркім әртүрлі айтып жатады. Мәселен, қоғам қайраткері, ақын Ахмет Байтұрсынов өзінің орыс әйел алғаны туралы айтқан жыр шумағында былай дейді :

Сұрасаңыз есімі Александра Ивановна,
Ризамын құдайдың оны маған қиғанына.
Бір кәпірді мұсылман қылып сауап тапсам,
Тұрмай ма он молданың иманына.

Бүгінде қазақ отбасына сіңісіп, нағыз қазақтың келіні болған өзге ұлттың қыздары көп қой. Солардың қатарында ескелділік Любовь САВЧЕНКО да бар.

Отбасындағы тоғыз баланың сүт кенжесі Любаның туып-өскен жері – Сарқан қаласы. Он жылдықты тәмамдаған

соң, Панфилов ауданындағы педагогикалық училищенің сырттай бөліміне оқуға түседі. Содан, Ескелді ауданына қарасты қазіргі Қайнарлы ауылында тұратын үлкен әпкесінің қолына келіп, мектепке пионер кеңесшісі болып жұмысқа орнығады.

«*Алғаш мектеп табалдырығын аттағанда ата-анам «Құрақсу» деген ауылда тұрды. Ол жерде орыс сыныбы болмағандықтан, біріншіні қазақша бітірдім. Одан кейін Сарқан қаласына қоныс аударып, екіншіден бастап орыс сыныбын оқыдым. Біз өскен соң ата-анамыз қалаға қарай жылжыды. Аэропортқа жақын маңдағы Алмалы деген жерден үй алды. Сөйтіп, көктемгі каникулда әке-шешем тұратын ауылға бардым. Болашақ жарымды сол жерде жолықтырдым. Есімі – Марат. Ол кезде – фермер қожалығы басшысының арнайы жүргізушісі болды. Ал, менің әкем сол қожалықта тракторист болып жұмыс істеді. Екеуі бір-бірін жақсы біледі. Бірде Марат жұмыстан кеш шығып, түнге қалған соң, әкем «біздің үйге қона сал» деп ертіп келіпті. Осы жолы ол мені, мен оны алғаш рет көрдім. Содан біз тығыз араласып кеттік. 1993 жылдың наурыз айының жетісінде мені үйіне қонаққа шақырды. Бардым, осы жолы анасымен де таныстым. Бірақ, дәл сол отбасына келін боламын-ау деген ой, үш ұйықтасам түсіме кірмепті. Арада үш-төрт күн өтті. Қайнарлыға қайтуға жиналып жатқан едім. Үйімізге Марат келіп: «Люба, достар болып біздің үйге жиналамыз деп шештік. Сені алып кетуге келдім» деді. Ойымда түк жоқ, асығыс киіндім де машинасына отырып кете бардым. Көзді ашып-жұмғанша Мараттың үйіне келдік. Бұл аралық кеш қарая бастаған шақ. Көліктен түскен бойда үлкендер шығып, шашу шашты, басыма орамал салды. Ішімнен «қазақтың салты шығар, келген қонақты солай күтетін болар» деп ойлап жүрмін.*

«Табалдырықты оң аяғыңмен аттайсың» деген Мараттың досы жарыққа келіп, менің жүзімді көрген бойда: «ой, мынау орыс қой» деп бұрыла сала, қашып жөнелді. Сол күні таңға дейін отырдық. Бұл үйге келін болдым деп отырған мен жоқ. Ертеңгісін кетуге жиналып жатқанымда ғана келін болып түскенімді бірақ білдім. Шыны керек, басында ренжідім. «Мені үйге апарып тастаңдар» деп бөлмеден шықпай қойдым. Содан үйдің ең кенже қызы келіп, маған орысша түсіндіріп әлек болды. «Я, так не договаривалась» деп қоямын оған. Содан қойшы, іштей «Алланың жазуы шығар, қалсам қалайын. Егер ұнамай бара жатса, кетіп қалармын» деп ойладым **(ред: күлді)**. *Осылай қазақ шаңырағына келін боп, бір жыл енемнің қолында тұрдық. Бұл отбасында 12 бала, жеті қыз, бес ұл екен. Менің жолдасым үйдің төртіншісі.*

Жаңа шаңыраққа келін болып түскенде әрбір қыз өзін қалай қабылдар екен деп қатты уайымдайды. Ағайын-туыс – қазақтың ең басты байлығы. Оны әр келін түсіне білу керек. Ең бастысы, жаңа туыстарыңа деген сыйластығың берік болуы тиіс екен. Әрине, алғашқы күндері қиын болды: өзге ұлт, өзге дін, өзге дәстүр. Алайда ниет болса, кез келген мәселенің түйіні шешіледі екен.

Шыны керек, енем орысша білмейді, мен қазақша сөйлей алмаймын. Бірақ, бір-бірімізді түсініп, бағуға тырыстық. Бір жылдың ішінде қазақша сөздердің біразын айтатындай жағдайға жеттім. Қазақтың ас мәзірін жасап үйренуге де дағдыландым. Бір жылдан соң ұлымыз дүниеге келді. Содан енем бізді бөлек шығарды. Бөлек шыққанда көршілеріміз қытайдан келген қазақтар болды. Олар орысша сөйлемек түгілі, мүлдем түсінбейді. Сөйтіп, өз қазақшамды жетілдіруге тура келді. Осылай қазақ тілі өзімнің ана тілімдей болып кетті ғой.

Қазаққа тұрмысқа шығу біздің үйдегі дәстүр ме деймін. Неге десеңіз, алдымдағы төрт әпкем де қазақ отбасына келін болып түскен. Бір ғана әпкем неміс ұлтына шыққан. Қазір ресейде тұрады.

Жалпы, ата-анам таза орыс ұлтынан емес. Әкемнің қаны украин мен шешен аралас, анам болса ингуш ұлтынан. Олардың ата-анасы Қазақстанға қоныс аударып келгендер ғой.Әкемнің негізгі мамандығы – тарих-география пәнінің мұғалімі, шешем– аспазшы болған.

Қазақтың тілін ғана емес, дінін қабылдап, салт-дәстүрін үйрендік. Шынымды айтсам, қазақтың ешкімді жатырқамай, бауырына басатын қасиеті де бойға сіңіп кеткен. Бір күн үйге адам келмей қалса, біртүрлі болып тұрасың.

...Ә деп келін болып түскенде, қазақтардың шай ішуін көріп, таң қалатынмын. Үйге кісілер келгенде келін болып шай құясың ғой. Яғни, қонақтар кеткенше қызмет етуің абзал. Бірде үйге көрші апалар келді. Мен шай құйып отырмын. Орыстарда бір шыныға толтырып шай құяды да, оны суыса да іше береді. Ал, қазақтар шайды ыстық етіп ішеді. Бір қарасам шәугімдегі шайым суытыңқырап қалыпты. Содан жанымда отырған енеме сыбырлап: «мам, чай горячий?» дедім. Ол болса жылып кетті дегенді айта алмай: «да, чуть-чуть горячий» демесі бар ма. Кейін оның бұл сөзі қалжың сөзге ұласып кетті. Мені көрсе «Люба, маған чуть-чуть горячий шай әкелесің бе» деп отыратын еді.

Енді, міне, енемнің жолын беріп, өзім де ене атанып отырған жайым бар. Ұлым – Елдос үйленіп, Айгерім атты келін түсірдік. Құдайға шүкір деймін. Ұлдан кейінгі қызымыз – Назерке мектепте оқиды.

Осы күнге аман-есен жетіп, келін түсіріп, қуанышқа кенеліп отырғаным үлкеннің алдын кесіп өтпей, ақ батасын алғанның арқасы шығар деймін. Қалай десек те, бір шаңырақ астында, бір үйдің баласындай, бір қолдың саласындай болып тату-тәтті өмір сүргенге ештеңе жетпейді. Ендігі арманым немеремді жетектеп, апа атанып, оған ертегі айтып, бойына қазақылықты сіңіре алып жатсам, бұдан асқан бақыт бар ма?!» – дейді Любовь САВЧЕНКО.

Мемлекеттік тілдің қолданылу аясын кеңейтуге барынша үлес қосып жүрген түрлі ұлт өкілдері ынтымақтың арқасында берекелі ғұмыр кешіп отыр. Бейбітшілікті ту еткен олардың қазақ халқымен бірге тәуелсіз еліміздің іргесін қалаудағы үлесі зор-ақ...

Сарби ӘЙТЕНОВА

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ИЗ ЗАЛА СУДА....

СУД ОТМЕНИЛ ОБЖАЛУЕМЫЙ ПРИКАЗ

ИП ПРИЗНАНО ПОБЕДИТЕЛЕМ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ЗАКУПОК РАБОТ, ПРОВЕДЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЕМ СПОСОБОМ ЗАПРОСА ЦЕНОВЫХ ПРЕДЛОЖЕНИЙ.

Заказчик посредством веб-портала государственных закупок утвердил, сформировал, подписал договор и отправил его на подписание поставщику, однако, в течение трех рабочих дней поставщиком договор не был подписан.

В связи с не подписанием договора, приказом уполномоченного органа (Комитетом) посредством веб-портала истец (ИП) автоматически включен в реестр недобросовестных участников государственных закупок.

Требование истца основаны на том, что не подписание договора произошло неумышленно, по вине ответственного работника, который за допущенное нарушение привлечен к дисциплинарной ответственности. Истец, имеет большой опыт работы, трудовые и материальные ресурсы для исполнения договора, является добросовестным участником государственных закупок, умысла на уклонение от заключения договора не имел. Просил отменить обжалуемый приказ Комитета.

Из представленных суду документов установлено, что истец имеет положительную репутацию с рекомендательными письмами от заказчиков, является добросовестным налогоплательщиком, в реестре недобросовестных участников государственных закупок ранее не состоял, является реально действующим предпринимателем, располагает необходимыми материальными и трудовыми ресурсами, обеспечивает рабочими местами местное население, оплачивает налоги в бюджет, имеет значительное количество, как исполненных, так и действующих договоров о государственных закупах.

Ранее аналогичные виды работ истцом по договорам о государственных закупах выполнялись, как непосредственно Предприятию, так и иным другим заказчикам.

Истцом представлены суду бухгалтерские и финансовые документы, подтверждающие закуп строительных материалов и изделий, аренду техники для выполнения текущего ремонта на объекте заказчика.

Статьями 132, 156 Административного процедурно-процессуального кодекса Республики Казахстан (далее – АППК) регламентировано, что при нарушении обременяющим административным актом прав, свобод и законных интересов истца он вправе предъявить иск об оспаривании с требованием отменить административный акт полностью или в какой-либо его части.

Если иск об оспаривании обременяющего административного акта, затрагивающего права, свободы и законные интересы истца, является обоснованным и суд признает его незаконность, то он отменяет его полностью или в какой-либо части.

В случае признания незаконности обременяющего административного акта, который на момент принятия решения уже исполнен или исполняется, суд вправе понудить ответчика отменить исполнение и потребовать совершения действий по возвращению истца в первоначальное положение в установленный в решении срок.

При таких обстоятельствах, исходя из критериев справедливости и разумности, регламентированных статьей 8 АППК, поскольку истец является действующим предпринимателем, обеспечивающим поступление налогов в бюджет и рабочими местами местное население, учитывая текущую экономическую ситуацию в стране из-за пандемии коронавирусной инфекции и в связи с этим направленность государства на поддержку предпринимательства, суд пришел к выводу о необходимости отмены обжалуемого приказа.

Решение суда не вступило в законную силу.

Дархан ТОКБАЕВ,
судья СМАС Алматинской области.

ПРИКАЗЫ

В КАЗАХСТАНЕ ИЗМЕНЯТСЯ ПРАВИЛА ОСВИДЕТЕЛЬСТВОВАНИЯ НА АЛКОГОЛЬ И НАРКОТИКИ

Установление факта употребления психоактивных веществ и состояния опьянения осуществляется круглосуточно в государственных медицинских организациях. Министерство здравоохранения РК подготовило приказ, которым вносятся ряд изменений в некоторые приказы, сообщает zakon.kz.

В частности, речь идет об освидетельствовании людей в состоянии алкогольного или наркотического опьянения.

Так, говорится, что установление факта употребления психоактивных веществ и состояния опьянения осуществляется круглосуточно в государственных медицинских организациях, имеющих медицинского работника для проведения настоящего медицинского освидетельствования.

Как поясняется, к психоактивным веществам (ПАВ) относятся вещества синтетического или природного происхождения: алкоголь, наркотические средства, психотропные вещества, их аналоги, другие одурманивающие вещества. При однократном приеме оказывают воздействие на психические и физические функции, поведение человека, а при длительном употреблении вызывают психическую и физическую зависимость.

Перед проведением медицинского освидетельствования медицинский работник осуществляет идентификацию лица направленного или пришедшего на медицинское освидетельствование, ознакомившись с его документами, удостоверяющими личность или электронными документами из сервиса цифровых документов,- говорится в документе.

При отсутствии документов в заключении медицинского освидетельствования для установления факта употребления ПАВ и состояния опьянения указываются особые приметы лица с обязательным указанием о получении паспортных данных со слов доставившего лица или освидетельствуемого. Допускается его фотографирование. Заключение заполняется по установленной форме.

Как отмечается, отсутствие документов, удостоверяющих личность или электронного документа из сервиса цифровых документов, не является основанием для отказа в освидетельствовании.

При этом установление личности лица, доставленного на медицинское освидетельствование, не входит в компетенцию медицинского работника.

Также вносятся изменения в правила обязательного конфиденциального медицинского обследования на наличие ВИЧ-инфекции и в правила динамического наблюдения, а также прекращения динамического наблюдения за лицами с психическими, поведенческими расстройствами.

Полный текст документа можно посмотреть на сайте «Открытые НПА», где он размещен для публичного обсуждения до 27 сентября.

СИТУАЦИЯ

БРОДЯЧИЕ СОБАКИ РАЗГРОМИЛИ ИНОМАРКУ

Как сообщает издание "Блокнот Ростов", в Ростове-на-Дону стая бродячих собак разгромила автомобиль, пытаясь добраться до кошки, которая спряталась под капотом повреждённого авто. Видео инцидента и фото последствий опубликовал в "Инстаграме" паблик жилого комплекса "Звёздный", где всё и произошло.

Животные погрызли бампер и капот, под которым пряталась хвостатая, а также повырывали провода. С кого теперь владелице авто взыскивать ущерб, непонятно.

По сообщению издание "Блокнот Ростов", инцидент случился ночью с 11 на 12 сентября. Владелица машины рассказала, что вернулась около 4:30 и припарковала машину возле дома. Спустя полчаса она услышала лай бездомных собак, однако не придала этому значения, так как подобное происходит довольно часто.

"Утром вышли на работу, а машина буквально разорвана. Открыли капот - оттуда выбежала кошка. Видимо, её пытались достать собаки. Погрызли они бампер, капот и повырывали провода", - рассказала девушка.

Ростовчанка отметила, что жители давно жалуются на стаи бродячих собак, однако в администрации города заявляли, что якобы отлавливали животных в августе этого года. Отмечается, что питомцы, которые бегают с бирками (то есть их стерилизуют, вакцинируют и выпускают обратно), продолжают доставлять неудобства местным жителям.

ЗАКОН

ЗА КУРЕНИЕ В САМОЛЕТЕ КАЗАХСТАНЦУ ГРОЗИТ ШТРАФ БОЛЕЕ 150 ТЫСЯЧ ТЕНГЕ

Сотрудниками Линейного отделения полиции в аэропорту города Актобе задержан 19-летний гражданин Республики Казахстан, который находясь на борту авиарейса сообщением «Алматы-Актобе», курил сигарету. Об этом передает МИА «Казинформ» со ссылкой на пресс-службу департамента полиции на транспорте.

Задержанный также нарушил правила поведения на воздушном судне, он не выполнял распоряжения командира судна и членов экипажа, выражался нецензурной бранью, нарушая тем самым общественный порядок и спокойствие пассажиров.

В отношении нарушителя составлены сразу три административных протокола по ч.1-2 ст. 441 КРКоАП «Потребление табачных изделий на борту воздушного судна», по ч.1 ст. 566 КРКоАП «Нарушение правил поведения на воздушном судне», по ч.1 ст. 434 КРКоАП «Мелкое хулиганство» и наложен административный штраф в размере 53 МРП. Материал по мелкому хулиганству направлен в суд для принятия процессуального решения.

АВФ

АВФ судебных заседаний используются в целях судопроизводства для точного фиксирования хода судебного разбирательства, а также в целях установления фактических данных в гражданском, уголовном судопроизводстве, производстве по делам об административных правонарушениях, или в рамках производства по дисциплинарному делу.

ДИСЦИПЛИНИРУЕТ ВСЕХ УЧАСТНИКОВ ПРОЦЕССА

Нормы о применении этих систем прописаны в действующем Гражданском процессуальном кодексе РК . В соответствии с ними записи АВФ заменяют собой письменный протокол. То есть теперь секретарь ведет краткий протокол о том, какой судья рассматривает дело, кто присутствует в зале, а дальше все фиксируется посредством АВФ в электронный протокол. Это кардинально изменило организационные подходы к проведению процесса. Изменилась работа секретаря судебного заседания.

Возможности АВФ позволяют со всех сторон взглянуть на ход проведения процесса, учесть поведение и высказывания сторон и судьи. Запись АВФ, фиксирующая все, дисциплинирует всех участников процесса. Благодаря АВФ в Казахстане значительно снизилось число жалоб на действия судей при рассмотрении дел. Возможности АВФ сегодня позволяют бороться и с таким явлением в казахстанских судах, как несвоевременное начало судебных процессов. Система АВФ включается в строго назначенное время и фиксирует всех, кто находится в зале. В случае неявки или опоздания на процесс кого-либо из сторон запись АВФ становится доказательством, которое можно использовать для привлечения провинившегося к ответственности за неуважение к суду.

Применение средств АВФ в ходе судебного заседания осуществляется непрерывно. Применение средств аудио-, видеозаписи, обеспечивающих фиксирование хода судебных заседаний, осуществляется секретарем судебного заседания.

После окончания судебного заседания аудио-, видеозапись судебного заседания подписывается в автоматическом режиме электронной цифровой подписью секретаря судебного заседания и сохраняется на сервере системы средств аудио-, видеозаписи.

Материальный (электронный) носитель, содержащий АВФ, приобщается к материалам дела в упакованном виде (конверте) с указанием на упаковке номера дела, даты судебного заседания, а также подписью секретаря судебного заседания.

Айнур СЕИЛЬХАНОВА,
главный специалист Талдыкорганского городского суда.

СКОТОКРАДСТВО

УКРАЛ ЛОШАДЬ И ПОВЕЗ В САЛОНЕ «ЖИГУЛЕЙ»

Серийный скотокрад задержан с поличным в Восточно-Казахстанской области, передает Polisia.kz. Полицейскими Восточно-Казахстанской области в ходе проведения соответствующих мероприятий был установлен 31-летний житель Уланского района, который промышлял скотокрадством. При этом похищаемый им скот он сразу не убивал, а вывозил подальше в укромное место и только потом начинал искать на него покупателей.

Самое примечательное, что животных он в живом виде загружал в салон своего легкового автомобиля и таким способом увозил с места происшествия. Вот так в начале сентября после очередной кражи он и был задержан с поличным. Остановившие его на автодороге сотрудники батальона патрульной полиции сразу же доставили подозреваемого в отдел полиции вместе с автомашиной, в салоне которой находилась живая лошадь.

Чуть позже нашелся и хозяин похищенной лошади, который вовсе и не знал о пропаже скота. Сейчас органом расследования установлено, что указанный гражданин имеет причастность к еще нескольким кражам лошадей и телят, в том числе совершенных в прошлые годы.

«В настоящее время следственные действия продолжаются, устанавливаются скупщики похищенного скота. Действия самого подозреваемого квалифицируются по статье 188-1 УК РК («Скотокрадство»), санкции которой предусматривают уголовное наказание до пяти лет лишения свободы», – отметил заместитель начальника ДП ВКО Талгат Шаяхметов. В результате принимаемых профилактических мер данный вид преступности на территории области снижен. В текущем году к уголовной ответственности за кражи скота привлечены 52 жителя области, пресечена деятельность 7 преступных групп, специализировавшихся на данном виде преступлений.

Полосу подготовил Ш. ХАМИТОВ.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

СӘТІ ТҮСКЕН СҰХБАТ

ЕКІ ДҮРКІН ӘЛЕМ ЧЕМПИОНЫ

ТОКИО ОЛИМПИАДАСЫНАН КӨҢІЛ ЖАБЫРҚАП ОТЫРҒАНДА ЖЕТІСУЛЫҚ БІР СПОРТШЫ КӨҢІЛДІ БІР СЕРПІЛТІП, ЖАҢА БЕЛЕСТІҢ ШЫҢ БАСЫНАН ҚОЛ БҰЛҒАҒАНЫ СПОРТ СҮЙЕР ҚАУЫМНЫҢ ЕҢСЕСІН ТІКТЕП ТАСТАДЫ. ЖУЫРДА РЕСЕЙ ФЕДЕРАЦИЯСЫНДА ХАНТЫ-МАНСИЙСК ҚАЛАСЫНДА БИЛЬЯРДТАН ӨТКЕН ӘЛЕМ ЧЕМПИОНАТЫНДА ЧЕМПИОН АТАНДЫ. БӨРКІМІЗДІ АСПАНҒА ЛАҚТЫРЫП, ҚУАНҒАН ЖҰРТТА ЕСЕП ЖОҚ. ҮЛКЕН ДОДАДАН ЖЕҢІСПЕН ОРАЛҒАН ЕКІ ДҮРКІН ӘЛЕМ ЧЕМПИОНЫ ЕРНАР ШЫМБАВПЕН СҰХБАТТАСҚАН ЕДІК.

– Ернар, біріншіден жеңісің құтты болсын. Осы жерде жарыс жайлы ойыңды білсек?

– Ресей Федерациясында Ханты-Мансийск қаласында бильярдтан өткен әлем чемпионаты өте жоғары деңгейде өтті. Жарысқа 19 мемлекеттен 74 спортшы қатысты. Менің жеті қарсыласым болды. Оның төртеуі ресейлік, беларусь елінің екі бильярдшысы болды. Барлығы да оңай қарсылас емес, әккі ойыншылар. Осы жерде бір нәрсені айтқым келеді, жарысқа барған күннен бастап бірінші қарсыласым мықты қарсылас болса екен деп тіледім. Айтқандай-ақ, Ресей құрамасының ойыншысы

Есенейев деген ойыншымен бақ сынастым. Міне, сол азаматты соңғы шешуші партияда ұттым. Содан бастап, менде сенімділік пайда бола бастады. Екінші қарсыласымды оңай ұттым, одан кейін әлемдік рейтингте бірінші тұрған ойыншы Ёсиф Абрамовпен кездестім. Өте шиеленісті ойын өтті. Алғашқыда тең түсіп, шешуші кезеңде ұттым. Есеп 7:6 болды. Ең мықтыны жеңгеннен кейін менде одан ары сенімділік пайда болып, әр соққым діттеген жеріне түсіп жатты. Оның үстіне елдің үмітін арқалап барғасын, мықтыларды жолдан ығыстырып келе жатқасын жеңілуге қақым болмады. Ақыр соңында Ресейдің жалғыз ойыншысы

Никита Ливада деген ойыншымен финалда жолымыз түйісті. Никита әлемнің екі дүркін чемпионы және абсалюттік чемпион деген атағы бар. Атағынан ат үркетін қарсыласым оңай беріле салған жоқ. Нағыз шебер ойын көрсетті. Бар күшімді салып жүріп, 7:4 есебімен ұтып, әлем чемпионы деген атаққа қол жеткіздім.

– Жалпы Қазақстаннан неше спортшы бардыңдар?

– Елден төрт бильярдшы аттандық, үшеуі де ұтылды, 1\8 ге де жете алмады.

– Бұл жеңісің бірінші емес, екінші мәрте әлем чемпионы атанып отырсың.

– Алғашқы рет қай жылы және қай жерде дүниежүзінің чемпионы деген атаққа қол жеткіздің?

– 2010 жылы Алматы қаласында әлем чемпионы атандым. Екінші чемпиондыққа он бір жылдан кейін қол жеткізіп тұрмын.

– Өзің туралы айтып өтсең, қай жердің тумасысың және бұл спортқа қалай келдің?

– Менің кіндігім кесілген жер Ташкент. Кейін Қарақалпақстанда Нөкісте өстім. 2006 жылы Алматы қаласына көшіп келдім. Ата-анам – Қарасай ауданы, Еңбекші ауылына қоныс аударды. Сол кезден Алматы облысының тұрғыны болып келем.

Ал, бильярдқа қалай келгенімді айтсам, көп жас секілді қыдырған кезде осы бильярд клубтарына барып, уақыт өткізетінім бар. Оған себепші болған достарым. Онда да, айтарлықтай шеер ойнадым деп айта алмаймын. Ел секілді шар қуалап, көңіл көтердік. Өз әлімше шар салып, сол жетістігіме қуанып жүрдім. Бірде, Алматы қаласына келіп, бір бильярд клубқа бардым, сол жерде бір қыз баланың шар соғып жүргенін бірінші рет көрдім. Ол мен үшін таңсық еді, қыз баланың шар соққанын бірінші көруім. Оған қарап мен қатты таңдандым. Ол да менің ойынима қарап, мені ойнауға шақырды. Ең қызығы мен ол қызға ұтылып қалдым. Мен қатты намыстандым. Сөйтсем ол ару үнемі жарысқа қатысып жүретін мықты ойыншы екен. Жеңілгеніме іштей күйінгенімен ол қыз мені жақында болатын ел чемпионатына шақырды. Сеннен бір нәрсе шығады, бағыңды сынап көр деп айтты. Сол күннен бастап, жеңілген аруым маған аздап бильярдтың ережесін, ойынның қыр-сырын үйретті. Осылайша, Шымкент қаласында өткен чемпионатқа қатыстым. Жарыста айтарлықтай бір нәтижеге қол жеткізген жоқпын, есесіне бір жаттықтырушының көзіне түсіп, онымен таныстым. Кейін сол бапкерге әкем қолымнан жетектеп апарып тапсырды. Александр Садырин мені үш ай үйретті. Одан кейін кіші жарыстарда жетістіктерге жете бастадым. Содан бір қызығы ел чемпионаттарына қатысып, чемпиондыққа қол жеткізе алмадым. Ең жоғары деген нәтижем сегізінші орын ғана болды.

Константин Цой деген мықты ойыншы қатарынан жеті жарысты ұтады. Мен сол Цойға қатарынан үш жарыста ұтылдым. Осы бір адамға үш рет ұтылдым, менің жеңетін күнім болама деп қатты ызаландым. Іштей өзіме сенім арттым, түбі сені ұтам деп. Содан қайта жаттығуды бастап, тынымсыз еңбек еттім. Төккен тердің өтеуі болсын дегендей жарысқа қайта сайланып шықтым. Ақыры бір жарым жылдың ішінде он жеті жарысты қатар ұттым. Алда әлем чемпионаты келе жатыр. Дүбірлі додаға дайындығым күшті болды. Үлкен додаға қатысуға бел будым. Дәл әлем чемпионатының алдында екі апта бұрын бір үлкен турнир өтті. Осыған өз күшімді тағы бір сынап көріп, чемпионат алдындағы бабымды тексеріп көрдім. Сәтін салып, жеңіске жетіп, қанжығама автокөлік байладым. Осындай ірі жеңістен рухтансам керек, 2010 жылы әлем чемпионатында топ жардым. Ал, бір қызығы дүниежүзілік жарысқа дейін Қазақстан чемпионатында жеңіске жете алмадым. Мүмкін, әлемнің жүлдесін алғасын ба, менің жолым ҚР чемпионатында жүре бастады. Одан кейін бірнеше дүркін жеңіс тұғырында қол бұлғадым.

– Екі чемпионаттың арасы он бір жыл деп отырсың. Осы аралықта әлем чемпионаттарына қатыстың ба?

– Әрине қатыстым, бірақ чемпиондыққа қол жеткізе алмадым. Көбіне финалдық сында жол беріп жүрдім, әлем кубогында да екінші, үшінші орындардан көрініп жүрдім. Сәті түскені осы болды. Мүмкін, Жетісу жерінің тілеуі болар, жарысқа сенім артып, қаржылай көмек көрсетіп жібергесін. Қалай болғанда да облыстың қоржынына әлем чемпионатының жүлдесін салдым. Бұл ретте облыстық дене шынықтыру және спорт басқармасының басшысына үлкен алғысымды білдіремін.

– Сұхбатыңызға рахмет.

Ришад ТҰРҒАНБАЙ

ҰЛТТЫҚ ҚҰРАМА

ЖАҢА БАПКЕР ТАҒАЙЫНДАЛДЫ

Бокстан Қазақстан ұлттық құрамасына жаңа бас бапкер тағайындалды.

Бұл туралы Қазақстан бокс федерациясы хабарлады.

Ұлттық құрама тізгінін Қайрат Сәтжанов ұстады. Сәтжанов 2011 жылдан 2019 жылға дейін Қазақстан жасөспірімдер құрамасының аға жаттықтырушысы болды. Оның шәкірттері әлем чемпионатында екі рет үздік үштікке енді (2013 - 2/1/5, 2015 - 1/1/3) енді, Азия чемпионатында екі рет жеңіске жетті (2013 - 8/2/1, 2017 - 8/2/2).

2019 жылдан бастап Қазақстан жастар құрамасын жаттықтырды. Екі жылда шәкірттері Азия чемпионатында екі рет командалық есепте топ жарып (2019 - 6/1/2, 2021 - 8/2/2), әлем чемпионатында екінші орын алды (2021 - 2/2/1).

Айта кетейік, бокстан бас команданы бұған дейін (2018 жылдан бері) Ғалымбек Кенжебаев жаттықтырды.

Ал бокстан Қазақстан әйелдер құрамасын енді Шамиль Сафиуллин жаттықтырады. Ол Ерік Алғабекті алмастырды.

ФУТЗАЛ

Литвада футзалдан әлем чемпионаты басталды. Қазақстан құрамасы топтық кезеңдегі бірінші матчта Коста-Рика құрамасымен кездесті.

АЛҒАШҚЫ ЖЕҢІС

Кака шәкірттері кездесу фавориті ретінде ойынды белсенді бастады. Бірнеше шабуылға қарсылас қақпашысы тосқауыл болды. Тек, онынші минутта ғана Шыңғыс Есенаманов есеп ашты. Бір минуттан кейін Дәурен Тұрсағұлов екінші голды соқты. Коста-Рика айып соққысын сәтті орындап, есепті қысқартып кетті. Әйткенмен, жерлестеріміз ойын басымдығын қарсыласқа бермей, шабуылды үдете түсіп, Тайнан мен Дулгас соққан голдар арқасында бірінші таймды 4:1 есебімен аяқтады.

Екінші таймда Кака командасы тағы екі доп соқты. Біржан Оразов ауттан берілген Тұрсағұловтың пасын голға ұластырса, Тайнан дубль авторы атанды. Бұл топта турнир қожайыны Литва мен Венесуэла құрамалары бар. Қос команда бүгін өзара кездеседі.

Әлем чемпионаты. Топтық кезең

Қазақстан - Коста-Рика - 6:1(4:1)

Гол соққандар: Шыңғыс Есенаманов 10, Дәурен Нұрғожин 11, Дуглас 14, Тайнан 17, 28, Оразов 27 - Пабло Родригес 12

КӘСІПҚОЙ БОКС

АЙДОС НОКАУТҚА ТҮСІРДІ

Қазақстандық боксшы Айдос Ербосынұлы (15-0, 10 КО) екінші орта салмақта WBA уақытша чемпионы титулы үшін жекпе-жек

Оның қарсыласы гайаналық Леннокс Аллен (22-1-1, 14 КО) болды. Бұл іріктеу статусындағы жекпе-жек. Кездесу 12 раундқа есептелген. Алайда, Айдос Ербосынұлы қарсыласын 10-раундта нокаутқа түсірді.

Еске салайық, былтыр желтоқсанда Нұр-Сұлтанда Айдос Ербосынұлы Исса Самирді (19-1, 16КО) үшінші раундта нокаутқа түсіріп, WBC Asia, WBA International және WBO Global белбеулерін қорғап қалған. Қазір WBA Super чемпионы мексикалық Сауль Альварес, ал тұрақты чемпион белбеуі кубалық Дэвид Морреллде. Сәтін салса біздің Айдос осы мықтылардың біріне қарсылас болмақ.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел. : 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail. ru, www. alatau. kz@mail. ru

ӨНЕРГЕ ҚАНАТ ҚАҚҚАНДАР

ӨНЕРЛІ ӨРЕН – ЕЛ БОЛАШАҒЫ

Іңкәр СЕРІКБАЙ: *«Жасым сегізде. Талдықорған қаласында туылдым. Мектепке барғанша апам мен атамның қолында болдым. Жаныма жақын жандардың арқасында еркін сөйлеуді үйрендім, қазақы тәрбиені бойыма сіңіріп өстім. Алғаш аттаған білім ошағы Талдықорған қаласындағы № 11 орта мектеп. Қазіргі кезде №15 орта мектептің 3 «б» сыныбында оқимын. Ата-анам, яғни, әкем мен анам екеуі де ұстаздық қызмет атқарады. Сабақты жақсы оқимын, сыныпта үздік оқушымын. Сүйікті пәндерім математика, денешынықтыру және еңбек. Сонымен қатар, суға түскенді жақсы көремін. Қазіргі таңда Талдықорған қаласындағы орталық бассейнге барамын.*

«Мейірім» шығармашылық орталығында батик атты үйірмесіне қатысамын. Орталықтағы ұстаздардың арқасында талай дүниені жасап үйрендім, маған өте

ұнайды. Түрлі тапсырмаларды орындай отырып сабағымыз да өте көңілді өтеді. Демалыс күндері апа-атама барамын.

Қолым босай қалса інімді қыдыртып, ойнатамын. Болашақта аудармашы немесе ағылшын тілінің мұғалімі болсам деп армандаймын».

Зарина ТІЛЕУКЕНОВА: *«Мен 8 жастамын. Қаладағы №28 ІТ мектеп-лицейінің 3 «ж» сыныбында оқимын. Биыл анам мені «Мейірім» шығармашылық орталығындағы қағаз модельдеу және оригами үйірмесіне жазды. Үйірме жетекшім – Нығметжанова Нұргүл Ершатқызы. Үйірмеге қуана барамын. Өйткені қағазбен жұмыс істегенді ұнатамын. Оригами мені қарапайым қағаз әлемінің керемет өзгерістерімен қызықтырады, ол кемеге, құсқа және итке айналуы мүмкін. Анам оригами сабағы – жадтың дамуын жақсартады дейді. Расында, қағаздан белгілі бір зат жасау үшін оны бүктеудің дәйектілігінің әдістері мен*

тәсілдерін есте ұстау керек. Ғалымдардың айтуынша жұмыс барысында қолдың ұсақ моторикасы жетіледі екен. Алдағы уақытта «Мейірім» шығармашылық орталығының жұмысы алға басып, гүлдене беруін тілеймін. Үйірме жетекшіме айтар алғысым шексіз, талантты оқушылары көп болуын тілеймін».

ӨЗ ТІЛШІМІЗ

ДЕНСАУЛЫҚ

МИ ЖҰМЫСЫН ЖАҚСАРТУҒА АРНАЛҒАН 3 ЖАТТЫҒУ

Сіз күнделікті денеңізді шынықтырып, жаттығу жасайсыз ба? Бұл сізге сергектік сыйлап, әр істі құлшыныспен істеу үшін қажет. Ал мимен жұмыс істеу, ойлану, шешім шығару физикалық белсенділіктен де қиын екенін білесіз бе? Сол себепті дене жаттығуымен қатар, миды да шынықтырып отыруды ұмытпаған дұрыс. Сонымен, кеттік.

Бірінші жаттығу. Әлемді жаңаша сезініңіз. Ол үшін міндетті түрде үйден шығып кету қажет емес. Жай ғана көзіңізді жұмып, 5 минут пәтердегі үнге құлақ түріңіз. Өзіңізді балаңызбен салыстырып көріңізші. Кім ерекше бөлшектерді көбірек байқайды. Мүмкін күнделікті мән бермейтін мысықтың пырылы естіліп тұрған болар. Ал, терезенің ар жағында не болып жатыр екен?! Бұл жаттығу арқылы сезімдеріңіз жаңаша жұмыс істей бастайды, демек миыңыз да қуат алады. Сонымен қатар, ойды бір нәрсеге шоғырландыруға дағдыланасыз, сезімталдықты арттыруға көмегі тиеді.

Екінші жаттығу. Сүйікті мультфильміңізді не сериалыңызды қосыңыз, мүмкіндігінше бұрын көрмеген сериясы болғаны жақсы. Енді оның дыбысын өшіріп қойыңыз да, бұл жаттығуға бүкіл отбасы мүшесін қатыстырыңыз. Не жалғыз өзіңіз-ақ барлық кейіпкердің атынан сөйлеп шықсаңыз болады. Олардың іс-әрекетіне қарап, не айтып жатқанын ойша құрастырып көріңіз. Осылайша әдеттегі әлемге ерекше көзқараспен қарап, шығармашылық ойлау қабілетін жетілдіреміз.

Үшінші жаттығу. Ұйықтар алдында жақыныңызға күннің қалай өткенін баяндап беріңіз. Бірақ барлығын керісінше ретпен айтыңыз. Ұйқыдан тұра сала қандай оймен оянғаныңыз есіңізде ме? Бүгінгі образыңызды қалай таңдадыңыз, таңғы асқа не жедіңіз? Егер барлығын оп-оңай еске түсіріп жатсаңыз, бұл жаттығуды екі күндік, бір апталық жағдайда орындап көріңіз, яғни тура бір апта бұрын не кигеніңізді, кімді көргеніңізді, не дегеніңізді еске түсіре аласыз ба?

Осы жаттығуларды жұбайыңызбен, балаларыңызбен бірге отырып орындасаңыз тіптен керемет, миды тынықтырып, есте сақтау қабілетін арттырып қана қоймай, отбасылық қарым-қатынасты жетілдіре түсесіз.

ЖАДЫҢЫЗДА ЖҮРСІН

КҮЗДЕ ҚАНДАЙ АЯҚ КИІМ КИГЕН ЖӨН?

Күзде жаздық аяқ киім кию қауіпті. Аяқты жылы ұстау үшін қонышы ұзындау, табаны қалың су өтпейтін жылырақ аяқ киім киген жөн.

Арамызда күзде жаздық аяқ киім, қыста күздік киім кие салатындар бар. Алайда мамандардың айтуынша, мұндай әдет денсаулыққа қауіп келтіреді.

– *Моданың аты мода, бірақ деннің саулығы одан жоғары тұрады. Егер сарбаз су аяқ киіммен бір түн бойы окопта қалса, ертеңінде оның аяғын кесуге тура келеді. Сондықтан аяқтың суықтап қалуынан барынша сақтанған абзал. Оның үстіне, күзгі климат ылғалды келетіні белгілі. Жердің бәрі су. Жұқа аяқ киімнен су мен суық тез өтеді,* – дейді Бірінші Мәскеу мемлекеттік университетінің ғалымы, медицина ғылымдарының кандидаты Константин Терновой Радио Sputnik-ке берген сұхбатында.

Ғалымның айтуынша, ауа температурасы 14 градусқа төмендегенде, адам күздік киімге көшкені жақсы. Ал, мода сақтағысы келгендер күздік аяқ киімді су болып қорғайтын қаптама, галош кисе болады.

Материалдар massaget.kz сайтынан алынды.

Құрылтайшы "АЛМАТЫ-БОЛАШАҚ" АҚ

Баспахана директоры Бақберген ТҮКІБАЕВ

Бас редактор Айтақын БҰЛҒАҚОВ

Редакция алқасы:
Сарби ӘЙТЕНОВА – редактордың орынбасары
Ардагүл ӘСКЕРБЕК – тілші
Жания КАРАУЛОВА – тілші

Кезекші редактор: Ж. КАРАУЛОВА.

Алатау

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігінде 2007 жылғы 27 тамызда тіркеліп, № 8639-Г куәлігі берілген.

Газет аптасына бір рет, жұма күні шығады.
Жарияланған мақала авторларының пікірлері редакция көзқарасын білдірмейді.
Жарнама мен хабарландырулардың мазмұны мен мәтініне жарнама беруші жауапты.

Газет Талдықорған қаласы, Қабанбай батыр көшесі, 32 үйде "Алматы-Болашақ" АҚ филиалы "Офсет" баспаханасында басылады.

Редакция мекенжайы: 040000, Талдықорған қаласы, Қабанбай батыр көшесі, 32-үй, екінші қабат.

Телефондары: 8(7282) 41-11-70, 41-11-42;
E-mail: alatau_offset@mail. ru, www.alatau.kz@mail. ru
Сайты: alatau_gazeti

Газет 07.08.2000 жылдан бастап шығады.

Таралымы 3554
Тапсырыс № 902
Индекс 15534